

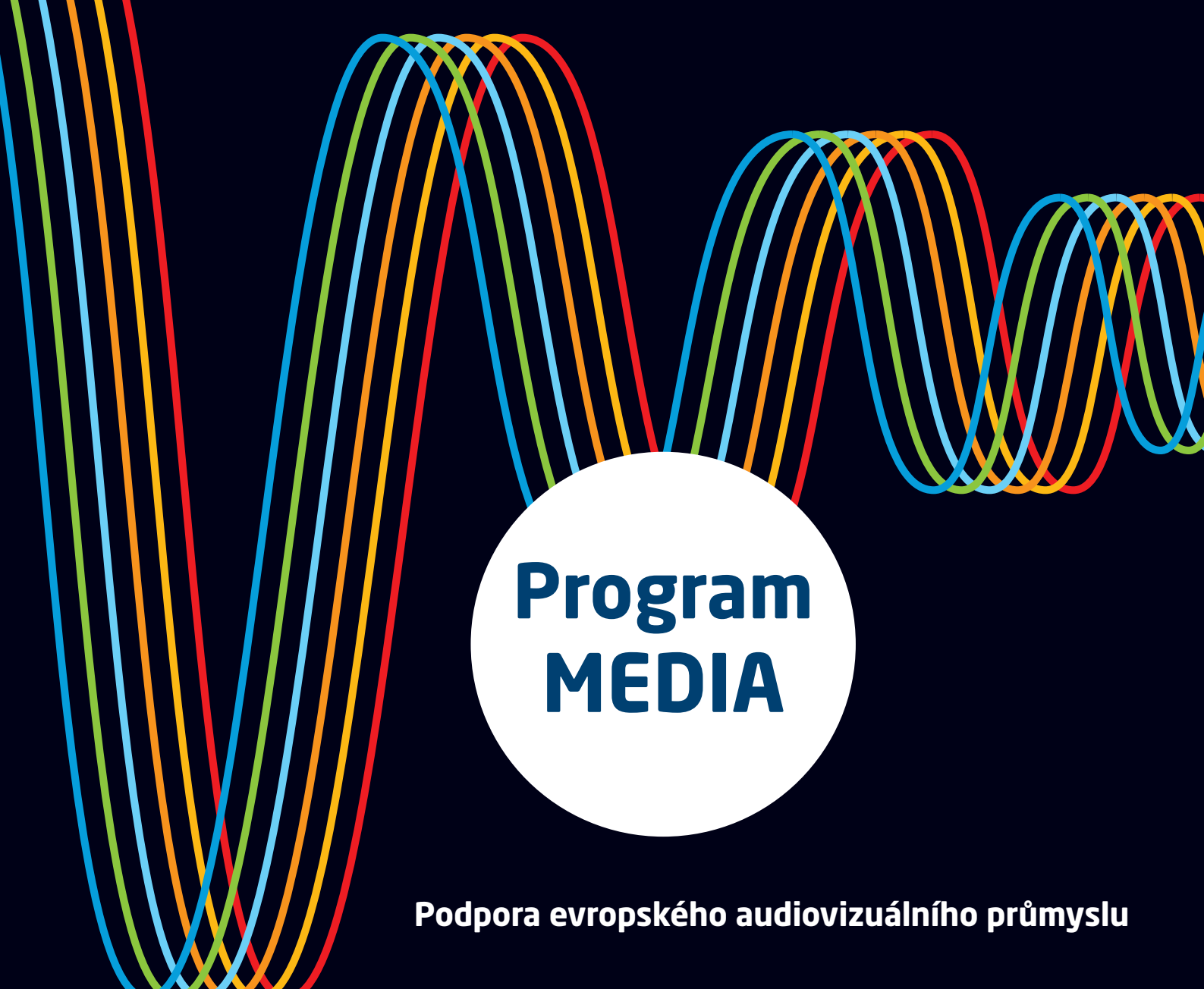
Synchron

Zpravodaj Českého filmového a televizního svazu **řítES**

Ročník 12
2/2013

Jiří Menzel oslavil na plzeňském Finále pětasedmdesátiny

Program MEDIA

Podpora evropského audiovizuálního průmyslu

PODPORA PRODUCENTŮ

- vývoj filmových, televizních a interaktivních projektů
- televizní koprodukce
- přístup k financování

DISTRIBUCE

- distribuce zahraničních evropských filmů
- podpora obchodních zástupců

PROPAGACE / FESTIVALY

- přístup na evropské a zahraniční trhy
- propagace mimo Evropu
- audiovizuální festivaly

VZDĚLÁVÁNÍ

- vzdělávací programy pro audiovizuální profesionály
- mezinárodní spolupráce filmových škol

NOVÉ TECHNOLOGIE

- služby Video on Demand
- digitální kinodistribuce
- pilotní projekty

KINA

- sítě kin/Europa Cinemas
- digitalizace kin

MEDIA MUNDUS

- posílení spolupráce mezi Evropou a třetími zeměmi v oblasti audiovizuálního průmyslu

Milí členové, přátelé a příznivci FITESu!

Jaro je tady, ale že mu to letos trvalo! Nějak se nám to všechno roz-
bíhá pomalu, údy teprve rozmrazí, ale ve filmové a televizní branži
se přece leccos děje. Opět proběhly dva mezinárodní festivaly ani-
movaného filmu (v Teplicích AniFest a v Třeboni AniFilm), na plzeň-
ském Finále všechny nadchl producent Hvězdných válek Rick
McCallum a úspěch tu sklídl i snímek Zdeňka Tyce Jako nikdy, Fe-
bioFest předvedl řadu skutečně atraktivních filmů i hostů, ve Zlíně
na Film Festivalu se děti a mládež opět bojí a smějí, televize mo-
hutně slaví 60. výročí začátku vysílání v Československu – a to i vý-
stavou v Národním technickém muzeu, vyšlo několik opravdu skvě-
lých filmových knih, Projekt 100 uvedl do kin klasiku bratrů
Cohenových – snímek Big Lebowski, do našich kin vůbec sem tam
přišel zajímavý film, povětšinou ovšem zahraniční provenience...
Takže jak se na to tak dívám, pár filmových událostí hodných za-
znamenání proběhlo. Doufejme, že s nastupujícím létem přijdou
i podařené tituly české, pár jich je ohlášeno, tak se snad máme na
co těšit.

Téměř jistě nám zajímavé zážitky přinesou festivaly, které už už kle-
pou na dveře: Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, Letní fil-
mová škola v Uherském Hradišti a na podzim pak Mezinárodní fes-
tival dokumentárních filmů Jihlava. Jen trochu víc času by to chtělo
– aby je člověk stačil všechny objet a vstřebat tu vše zajímavé a pod-
nětné.

Ani FITES nezahálel. Členové výkonného výboru absolvovali řadu

Obsah

- 1 Editorial
- 2 O Písecké bráně
- 2 Valná hromada 2013
- 4 Upravené stanovy FITESu
- 6 Z ARASu
- 7 Blahopřání: Jiří Krejčík, Lubomír Lipský, Jiří
Menzel, František Polák, Olga Schoberová,
Libuše Šafránková, Konkurs
- 11 TV výročí
- 14 Slaví i rádio
- 15 Servis filmařům i teoretikům
- 17 Knihy o filmu a televizi
- 20 Festivaly: Zlín FF, Finále Plzeň, Letní filmová
škola, AniFilm, AniFest, MFF Karlovy Vary
- 29 Ze Slovenska (IGRIC, ceny kritiků,
Štefan Vraštiak, Zuzana Mistríková)
- 29 Odešli: Juraj Šajmovič, Alexander Lukeš,
Ivo Paukert
- 32 Informace FITESu

Autoři fotografií: Tomáš Pilát, Edice ČT, Petr Mändl, Zdeněk
Rubáš, Pavel Vigh, Líba Taylor, Film Servis Festival Karlovy
Vary, David Kummermann, Supraphon, Česká televize

schůzek a jednání na ministerstvu kultury, v různých filmových
a televizních organizacích a sdruženích, Alice Šnyrichová namlu-
vila jeden z hlasů do vydařené španělské animované pohádky Ne-
uvěřitelná dobrodružství Toda Stonea a naše předsedkyně Olga
Sommerová získala za film Věra 68 v Plzni Zlatého ledňáčka.

A proběhla také valná hromada. Tentokrát nebyla volební, takže bylo
více času na obecnější otázky týkající se FITESu: kam směřuje, co
by měl svým členům nabízet, čemu se naopak věnovat nemá, co
udělat pro zatraktivnění jeho činnosti. Více si přečtete uvnitř tohoto
čísla Synchronu. Jisté je, že se FITES ocitl na jakémsi rozcestí. Mož-
ných cest, kudy se ubírat, je několik, tak zvolme všichni dohromady
tu správnou (ty správné).

Držme si palce!

Redakce Synchronu

SYNCHRON, časopis Českého filmového a televizního svazu FITES, Pod Nuselskými schody 3, 120 00 Praha 2, www.fites.cz
kontakty: info@fites.cz, produkce@fites.cz, redakce@fites.cz, uctarna@fites.cz

číslo účtu: Komerční banka Praha-východ – 26831021/0100

řídí redakční rada: Jarmila Cysařová, Zdena Čermáková, Daniel Růžička, Jana Tomsová, Jakub Bouček

redakce: Tomáš Pilát (šéfredaktor), Agáta Pilátová

kontakt: redakce@fites.cz, agata.pilatova@tiscali.cz

sazba a grafická úprava: Nataša Allramová, tisk: Agentura Jiří Brůna JB, j.bruna-tisk@seznam.cz

Vychází 4x ročně za finanční podpory Ministerstva kultury ČR. Evidence MK ČR č. E 13763. ISSN 1213-9181

Inzerce zajišťuje Zdena Čermáková, produkce@fites.cz, tel.: 724 216 657

Expedice DUPRESS Podolská 110, 147 00 Praha 4, tel. 241 433 396, 721 407 486

Toto číslo bylo dáno do tisku 21. května 2013.

Předplatné: 600 Kč (včetně poštovného) je pro členy Fitesu zahrnuto v členském příspěvku.

Písecká brána jako vrátka do filmu

Besedy s publikem o filmu se konají na každém festivalu, na projekcích ve filmových klubech i artových kinech; není to zkrátka nic mimořádného. Ale setkání, které se uskutečnilo letos 7. května v Písecké bráně, přesto stojí za zaznamenání. Klub Fresh Senior občanského sdružení Portes si do tohoto vlídného místa pozval na odpolední posezení dokumentaristku (a předsedkyni výkonného výboru FITESu) Olgu Sommerovou, aby vyprávěla o svém filmu Věra 68. (Snímek je aktuálně nominován v Číně na MIDA (Magnolia International Documentary Award), cenu nazvanou podle magnólie – květiny města Šanghaje.)

Sál se naplnil už čtyřicet minut před začátkem, brzy nebylo kam si sednout. Program

Zdá se, že spokojená byla i Olga Sommerová

přišla zahájit starostka Městské části Praha 6 Marie Kousalíková, poté se promítly vybrané části dokumentu a začala vlastní beseda. Nikdo si nestěžoval, ani neprojevil zklamání, že původně ohlášená slavná gymnastka nedorazila, omluvila se pro úraz. Účastníci zřejmě mínili, že tak trochu s nimi přece jen je – jednak díky filmu, jednak prostřednictvím vyprávění jeho autorky.

Bylo o čem hovořit, vždyť životní příběh Věry Čáslavské je sám o sobě poutavý a dramatický a Olga Sommerová je dobrá vyprávěčka. Během let společné práce se s Věrou spřátelila, zažily spolu (nejen) při natáčení spoustu zajímavých událostí a příhod. A když ještě přidala pár inspirativních názorů, úvah a zamyšlení, a nevyhýbala se ani emotivním tématům, publikum bylo „její“.

Není divu, že následovala aktivní a živá diskuse, pokračující i po skončení programu. Setkání se zdařilo. Za zmínku však stojí hlavně to, že nebylo ojedinelou akcí. Organizátoři Fresh Senior klubu zvou do Písecké brány hosty každé úterý, a jen za poslední týden se tu o filmu a televizi hovořilo s profesionály z branže třikrát! (Např. se spisovatelem a scenáristou Jiřím Stránským a moderátorkou a scenáristkou Halinou Pawlowskou). A plánují se i další „filmařské“ besedy.

A pak že nám prý ubývají filmoví diváci. Možná ani tak neubývají, jen nemají ty dvě stovky na představení v multikíně. A taky – tam si s nimi nikdo tak od srdce nepopovídá jako Olga Sommerová na besedě v Písecké bráně.

ap

Jednou z hostek klubu Fresh Senior byla i Yvonne Přenosilová

Valná hromada 2012 přinesla otázku zániku FITESu

Kam kráčí Český filmový a televizní svaz a kam by kráčet měl? Nepřežila se myšlenka organizace, která sdružuje, ale nechce být organizací typu odborové? Jak přilákat zájem nových členů o FITES? To byly otázky, které zněly v pozadí poslední Valné hromady Českého filmového a televizního svazu FITES asi nejčastěji.

Jsme ochotní se zapojit?

Valná hromada FITESu se odehrávala ve dvou rovinách. Zatímco první se věnovala procesním nezbytnostem jako je rekapitulace činnosti Výkonného výboru za uplynulý rok, nebo změna stanov, druhá, zdánlivě méně viditelná rovina, se týkala samotné budoucnosti FITESu. V poslední době je stále zjevnější, že zájem o členství v naší organizaci ochabuje a tento trend může nakonec skončit zánikem Českého filmového

a televizního svazu. Jenže jsme schopni a ochotni s tímto trendem cokoli dělat?

Otázka na ochotu není tak nesmyslná, jak by se mohlo zdát. Jedním z velkých problémů Filmového a televizního svazu je totiž téměř nulová aktivita a chuť členské základny podílet se na jakékoli činnosti, která přesahuje účast na Valné hromadě, či občasnou návštěvu Čtvrtletníku. Možná budou předchozí větou mnozí uraženi, ale vzpomeňte si prosím na ten les rukou, který se na le-

tošní Valné hromadě nezvedl, při hledání chybějícího člena Kontrolní komise.

Jistě, většina z nás má svou práci, své starosti a své problémy, ale zapojení se je základem pro fungování jakékoli organizace. Pokud se nejsme ochotni zapojit, nemůžeme čekat radostný rozvoj, lepší – respektive vůbec jakékoli zítřky.

Zástupy nových členů samy nepřijdou

Dlouhodobým, neméně závažným problé-

Autor článku Jakub Bouček

Hlasování – Jan Bernard, Jan Svoboda, Martin Skyba

... a Antonín Kopřiva s Václavem Čapkem

Alice Šnirychová

Kristina Vlachová

Olga Sommerová s Martinem Vadasem

... a s Ivanem Bielem

Ivan Biel s Jaroslavem Černým

Delegace ARASu

Jan Svoboda

Jan Kallista (mikrofon mu předává Zdena Čermáková)

Jana Tomsová

Jan Šimůnek

Petr Kadlec

Šárka Kosková

mem je, že FITES neumí novým členům nabídnout nic konkrétního. Je to do značné míry logické. FITES sice v šedesátých letech vznikl a v devadesátých letech byl obnoven na myšlence organizace zastupující zájmy filmových a televizních pracovníků, jenže šlo o dobu, kdy filmový i televizní svět fungovaly na výrazně jiných principech, než je tomu dnes. Bylo také výrazně méně profesních organizací a FITES tak byl jednou z mála možností, kde se sdružovat.

To vše ale už dnes neplatí. Profesních organizací je tolik, že si téměř konkurují navzájem. Televizní stanice nemají žádnou motivaci, proč brát organizace a svazy vážně. Doby, kdy k vyplnění přihlášky stačilo dobré

jméno organizace, už jsou dávno pryč. Zato noví členové ochotni platit nejsou.

Zatímco okolní svět se změnil, FITES zůstal stejný. Mladí filmaři mají starost především o to jak najít prostředky na realizaci projektů, nebo jak se dostat do příznivé televizní stanice. Občas řeší i právní problémy, ale ani v jednom, ani v druhém, ba dokonce ani v třetím, jim FITES neumí pomoci. Pokud tedy chceme získat nové členy, musíme jim takovou pomoc umět nabídnout.

Jsmo schopni se změnit?

Stejně tak bychom se nejspíš měli zamyslet nad tím, zdali by FITES přeci jen neměl převzít určité prvky odborové organizace. Ani

současným členům totiž nejsme schopni zajistit jakoukoli ochranu, nebo relevantní pomoc při řešení pracovních problémů. Zastat se jich rozhořčeným dopisem je sice pěkné, ale ani zdaleka vždy účinné.

FITES ale postupně ztrácí nejen v oblasti členské základny. Ztrácí i na vážnosti v profesním světě. Jen málokdo dnes čeká na stanovisko FITESu, je málokdo má potřebu znát názor organizace, jejíž důležitost pomalu, ale jistě upadá.

Máme nejspíš poslední šanci změnit směřování FITESu. Za několik let bude asi pozdě. Otázkou ovšem je, jestli jsme toho schopni. Nejen v rámci Valné hromady, ale i v rámci Výkonného výboru jsem několikrát slyšel

Martin Vadas

Jan Bernard a Jan Svoboda

A znovu autor článku Jakub Bouček

řadu důvodů, proč něco nejde. Proč se nemůžeme pokusit vybudovat právní servis pro členy, proč nemůžeme radit při získávání finančních prostředků na realizaci projektů. Čas hledání důvodů proč něco nejde, neumíme a nemůžeme ale buď skončí, nebo

skončí Český filmový a televizní svaz FITES, a to by si přál jen málokdo z nás.

Na závěr si dovolím jednu osobní prosbu. Mám silný pocit, že jen málokdo čte tyto články, proto mi prosím napište na e-mail: jakub.boucek@fites.cz jaký je Váš názor na

budoucnost FITESu, případně zdali máte zájem se do činnosti svazu opravdu zapojit. Jedině aktivitou totiž můžeme FITES zachránit před koncem.

Jakub Bouček

Valná hromada přijala toto Usnesení

Valná hromada ukládá Výkonnému výboru FITES ucházet se o dotaci na oborový časopis Synchron a řešit jeho grafickou úpravu i s ohledem na čitelnost textu.

Valná hromada ukládá Výkonnému výboru FITES vytvořit nové webové stránky FITES.

Valná hromada ukládá Výkonnému výboru FITES, aby jednal s vedením České televize o zlepšení kvality poskytování veřejné služby a posléze i uspořádal Čtvrtletník FITES na dané téma.

Valná hromada schvaluje změnu sídla FITES:

Praha 7 Korunovačn 164/8 PSČ: 170 00

Valná hromada FITES vítá spolupráci s ARAS a děkuje za pozvání na konferenci ARAS dne 30. 5. 2013

Valná hromada FITES vyzývá členy občanského sdružení k plnění členských povinností včetně včasného hrazení příspěvků ve schválené výši. (Člen, který ze sociálních důvodů nemůže hradit členské příspěvky,

nechť požádá Výkonný výbor FITES o snížení, nebo prominutí této důležité povinnosti.)

Valná hromada schvaluje upravené znění Stanov a ukládá Výkonnému výboru FITES, aby je registroval na Ministerstvu vnitra ČR. Návrhová komise Valné hromady FITES: Mgr. Martin Vadas

Ing. Mgr. Jana Slánská (Kristina Vlachová)

Valná hromada se uskutečnila 15. dubna 2013, 17–20 hod. v Praze

Upravené Stanovy FITESu

ČESKÝ FILMOVÝ A TELEVIZNÍ SVAZ FITES – STANOVY OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ

OBECNÁ USTANOVENÍ

Český filmový a televizní svaz FITES (dále jen FITES) je občanské sdružení českých tvůrčích audiovizuálních pracovníků. Má plnou právní subjektivitu.

Působí na území České republiky. Sídlem FITES je Praha.

II. POSLÁNÍ A ČINNOST FITES

Sdružuje a hájí audiovizuální tvůrce, podněcuje trvalou výměnu názorů v české audiovizuální kultuře, sjednocuje se na odborných stanoviscích a podporuje postupy směřující ke vzniku umělecky a eticky hodnotných děl. Zasazuje se o uplatňování humanity, mravnosti, demokracie a tvůrčí svobody v audiovizuálních dílech a médiích.

Usiluje o zajištění optimálních materiálních technických, ekonomických a organizačních podmínek profesionální audiovizuální tvorby. Hájí profesní, autorská, smluvní i sociální práva a zájmy všech tvůrčích pracovníků – i nečlenů. Hájí svobodu tvorby proti neodůvodněným i možným politickým či jiným tla-

kům a usiluje o zveřejňování hodnotných uměleckých děl.

Sleduje uměleckou, profesní a etickou úroveň původní české audiovizuální tvorby i díla zahraniční produkce.

Podporuje oprávněné nároky autorů audiovizuálních děl a děl audiovizuálně užitých v rámci příslušných autorsko-právních vztahů. Napomáhá uplatnění talentovaných profesionálních i amatérských tvůrců se zvláštním ohledem na začínající adepty v oboru.

Poskytuje za úplatu služby v oblasti kultury, zejména ve sféře filmu, televize, výtvarného umění a propagace na území České republiky i v zahraničí.

Spolupracuje na řešení konkrétních organizačních a legislativních otázek s kulturními institucemi, zákonodárnými sbory a výkonnou mocí. Je-li to účelné, postupuje v součinnosti s uměleckou obcí a profesními sdruženími.

Spolupracuje s ostatními partnerskými organizacemi v oblasti audiovizu.

Podporuje spolupráci nezávislých tvůrců a producentů s televizí veřejné služby.

Zasazuje se o uplatňování a dodržování jasných pravidel při zadávání veřejných zakázek a koprodukcí v audiovizuální oblasti.

III. ČLENSTVÍ ve FITES

Členem FITES se může stát: – občan České republiky starší osmnácti let (i bývalý a v zahraničí pracující) – cizí státní příslušník tvořící na území České republiky, který projevils talent, prokázal odbornou kvalifikaci, podílí se výrazně na tvůrčí práci v příslušném oboru audiovizuální tvorby, případně má za sebou víceletou úspěšnou činnost. Člen je povinen složit zápisné a platit členské příspěvky.

Členy přijímá za předpokladu splnění podmínek stanovených v předcházejícím odstavci na základě členské přihlášky Výkonný výbor. Proti jeho rozhodnutí se lze odvolat k Valné hromadě.

Členství zaniká vzdáním se členství, nezaplacením členských příspěvků, rozhodnutím Výkonného výboru pro hrubé porušení pravidel členského soužití, pro pravomocný rozsudek za úmyslný trestný čin a úmrtím. Proti

rozhodnutí Výkonného výboru má vyloučený člen právo se odvolat k Valné hromadě.

Člen má právo volit a být volen do orgánů FITES a účastnit se hlasování o všech otázkách, jež jsou projednávány na Valné hromadě. Má právo všestranně se účastnit na činnosti FITES i na všech akcích pořádaných Výkonným výborem a dle jeho dispozic.

Členové se mohou sdružovat podle své profese a zájmů v oborových sekcích, profesních klubech a zájmových skupinách v rámci FITES. Činnost všech těchto organizačních složek Výkonný výbor koordinuje a dle svých možností i podporuje.

Při FITES mohou vzniknout se souhlasem Výkonného výboru asociace, které se stávají jeho kolektivním členem; řídí se vlastním jednacím řádem, který musí být v souladu se stanovami FITES. Členy asociací mohou být i nečlenové FITES. Pověřený člen asociace se může zúčastňovat zasedání Výkonného výboru s hlasem poradním.

IV. ORGÁNY FITESU

VALNÁ HROMADA

Nejvyšším orgánem FITES je Valná hromada. Svolává ji Výkonný výbor obesláním všech členů pozvánkou obsahující navrhovaný program Valné hromady, nebo jinou vhodnou formou, nejpozději 14 dní před jejím konáním, a to nejméně jednou ročně. Valná hromada musí být rovněž svolána neprodleně, na žádost alespoň jedné třetiny členů.

Jednání Valné hromady se řídí stanovami, programem a jednacím řádem, které si sama schválí. Valná hromada na návrh Výkonného výboru schvaluje řídicího a volí si své pracovní orgány – zapisovatele, mandátovou a návrhovou komisi a dle potřeby i volební komisi.

Valná hromada rozhoduje o zásadních otázkách existence, programu a činnosti FITES. Dvoutřetinovou většinou schvaluje stanovy a jejich změny a rozhoduje o zániku FITES. Projednává a schvaluje zprávy Výkonného výboru o činnosti a zprávy Kontrolní rady o hospodářských výsledcích FITES. Stanoví výši členských příspěvků a zápisného. Usnesení Valné hromady jsou pro orgány FITES závazná.

Rozhoduje o počtu členů Výkonného výboru a Kontrolní rady a volí jejich členy a náhradníky, rozhoduje o délce jejich funkčního období.

VÝKONNÝ VÝBOR

V období mezi Valnými hromadami řídí činnost a hospodaření FITES Výkonný výbor. Ze svého středu volí předsedu a místopředsedy, kteří jsou z výkonu své funkce odpovědní Výkonnému výboru.

Zvolený člen Výkonného výboru musí splňovat další předpoklady pro výkon funkcí ve státních orgánech a organizacích ČR podle zvláštního předpisu. Tuto skutečnost musí do-

ložit Výkonnému výboru do 60 dnů po zvolení do funkce předložením Osvědčení a Čestného prohlášení.

Jménem FITES jedná předseda (předsedkyně) Výkonného výboru, nebo dva místopředsedové současně, případně osoba k danému jednání Výkonným výborem pověřená.

Jednání Výkonného výboru se řídí stanovami a jednacím řádem Výkonného výboru. Z jednání Výkonného výboru jsou pořizovány zápisy, které jsou k dispozici členům v kanceláři FITES a na webové stránce svazu.

Při odstoupení člena Výkonného výboru z funkce nastupuje na jeho místo náhradník s nejvyšším počtem hlasů. Na přechodné období do příští Valné hromady může Výkonný výbor kooptovat nejvýše tři náhradní členy. Výkonný výbor určuje a uveřejňuje korespondenční adresu FITES na veřejně přístupném webu.

KONTROLNÍ RADA

Kontrolní rada kontroluje dodržování stanov, plnění usnesení orgánů FITES, veškerou hospodářskou činnost FITES i jeho složek, a to z hlediska jejich hospodárnosti, věcné i účetní správnosti. O své činnosti podává zprávu nejméně jednou za rok Valné hromadě.

Kontrolní rada volí ze svého středu předsedu.

Zvolený člen Kontrolní rady musí splňovat některé další předpoklady pro výkon funkcí ve státních orgánech a organizacích ČR podle zvláštního předpisu. Tuto skutečnost musí doložit Výkonnému výboru do 60 dnů po zvolení do funkce předložením Osvědčení a Čestného prohlášení.

Jednání Kontrolní rady se řídí stanovami, případně jednacím řádem, který si sama schválí. Členové Kontrolní rady mají právo účastnit se jednání Výkonného výboru s hlasem poradním.

Kontrolní rada má právo navrhnout bod k projednání do předloženého programu jednání Výkonného výboru.

Pokud některý ze zvolených členů Kontrolní rady odstoupí, nastupuje na uvolněné místo náhradník s nejvyšším počtem hlasů. Na přechodné období do příští Valné hromady může Kontrolní rada se souhlasem Výkonného výboru kooptovat nejvýše dva náhradní členy.

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ PRO JEDNÁNÍ ORGÁNŮ

Orgány FITES jsou usnášeníschopné v přítomnosti nadpolovičního počtu jejich členů a usnášejí se prostou většinou. V případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy.

V případě, že se na řádně svolanou Valnou hromadu nedostaví nadpoloviční počet členů ve stanovenou hodinu, je po uplynutí třiceti minut Valná hromada usnášeníschopná za jakéhokoli počtu přítomných členů.

Členové všech orgánů hlasují zvednutím ruky nebo tajným hlasováním. Orgány se volí vždy tajným hlasováním. Zvolení jsou ti, kteří dostanou nejvyšší počet hlasů, nejméně však od nadpoloviční většiny přítomných členů.

V. ORGANIZAČNÍ SLOŽKY FITES

Pro řešení specifických úkolů Výkonný výbor ustanovuje trvalé nebo dočasné pracovní skupiny. Jejich usnesení mají povahu doporučení, která se po schválení Výkonným výborem realizují.

V rámci FITES dle rozhodnutí Výkonného výboru mohou pracovat oborové sekce. Jejich činnost řídí výbory, které si sami zvolí. Ze své činnosti a hospodaření jsou odpovědní svým členům a Výkonnému výboru. Hospodaří s finančními prostředky, které jim svěří Výkonný výbor. Tyto prostředky jsou povinny zúčtovat Výkonnému výboru do 31. prosince každého roku, pokud pro jejich zúčtování není Výkonným výborem stanoven jiný termín.

VI. HOSPODAŘENÍ FITES

FITES hospodaří s vlastním majetkem nebo s majetkem svěřeným do dočasného nebo trvalého užívání. Finanční zdroje tvoří členské příspěvky, dotace, granty, výnosy z vlastní hospodářské činnosti, dary a další finanční zdroje.

Každý člen FITES má právo nahlédnout do účetních dokladů a dalších souvisejících písemných podkladů, které jsou k dispozici v kanceláři FITES.

VII. ZÁNİK FITES

O případném zániku, sloučení či rozdělení FITES rozhoduje Valná hromada.

Při zrušení bude provedena likvidace majetku, o jejímž způsobu rozhodne Valná hromada.

Původní Stanovy byly schváleny Valnou hromadou dne 11. března 2002, registrovány pod č.j.: VSP/1-2 368/90-R dne 23. 4. 2002 Ministerstvem vnitra ČR.

Změna Stanov schválena Valnou hromadou dne 8. listopadu 2010, zapsána na MV dne 26. 1. 2011.

Další změna Stanov schválena Valnou hromadou dne 15. 4. 2013.

Za správnost:

Návrhová komise Valné hromady FITES:

Mgr. Martin Vadas, Ing. Mgr. Jana Slánská (Kristina Vlachová)

předsedkyně Výkonného výboru FITES:

doc. MgA. Olga Sommerová.

Stanovy Českého filmového a televizního svazu FITES, schváleny Valnou hromadou dne 15. dubna 2013, budou zapsány na MV ČR v Praze.

Konec vodníků... pardon režisérů a scenáristů v Čechách?

Rada ARAS začátkem roku dospěla k úvaze, že je nutné se stavem našich profesí, resp. s ekonomickými podmínkami seznámit veřejnost a ukázat členům a hlavně nečlenům naší asociace, že hájí jejich zájmy. A také jim přinést informace o autorské ochraně, možnostech financování AV děl a o ochranných organizacích v Evropě. Na hlavní večerní debatu „Proč se propadá profese scenáristů a režisérů na sociální dno?“ organizátoři pozvali plejádu osobností i z osobnělých institucí a hlavně členů i nečlenů doufajíc, že z některých nové členy udělají. V předstihu jsme dopisem vyzvali všechny kolegyně a kolegy, aby se vyjádřovali k práci naší asociace, na facebooku jsme také otevřeli diskuzi, ale reakce byla téměř nulová. A tak si říkám, něco děláme špatně. Nebo není profesní sdružení v Česku

zapotřebí. A jsme na tom skutečně s podmínkami, které nám televizní vysílatelé nabízejí, tak špatně? Anebo jsme si zvykli na to co máme, i když v tradičních demokraciích bychom na tom byli pětkrát lépe? Stydíme se mluvit o našem honorování? Je to současná česká nechuť ke spolčování? Zavání minulou dobou? Jsou organizace jako ARAS a FITES jenom pro ty starý? „For ever young“ si poradí a prosadí se sami? Možná to je ze všeho trochu. Tak co udělat, aby naše organizace byly

početnější a tím i vlivnější? Seminář a debata 30. května by nás měla inspirovat k dalším aktivitám směrem k odborné i široké kulturní veřejnosti. Měli bychom využívat více festivalových příležitostí k zviditelňování našich obou organizací, k rozhovorům s přítomnými zahraničními tvůrci z tradičních demokratických zemí, kde profesní svazy mají velký respekt a vliv, na rozdíl od nás. Měli bychom určitě spojovat síly a spolu s FITES uspořádat pravidelné semináře či konference k tématům z AV oblasti. Připomínat a ukazovat české veřejnosti srovnání financování kultury s těmi zeměmi, se kterými se hospodářsky a kulturně srovnávat chceme. Zkrátka být více viděni a slyšeni. A nebát se být i protivní. Abychom se nestali těmi vodníky...

Martin Pátek

O oborech a odborech

V dobách nedávných, kdy České televizi vládla programová ředitelka Kateřina Fričová, na kterou platilo známé přísloví „káže vodu, ale sama pije víno“ (nadržováním rodinným příslušníkům a kamarádům schvalováním jejich často sporných projektů do realizace za nemalé peníze ČT), nás opakovaně nazývala a uváděla v různých souvislostech ...„vy odboráři“. Vždy to bylo míněno, a tak jsme to také měli pociťovat – jako velice dehonestující. Trochu jako „vy bolševici“.... Většinou to říkala ve spojení s našimi žádostmi o úpravu honorářových tabulek režisérů a scenáristů, které se za dvacet let nezměnily. Pardon, změnily, s připočtenou inflací a častým nepřiznáním provozovacích honorářů se výrazně snížily. Na sklonku roku 2009 si dokumentaristé v Radě ARAS dali práci a spočetli své honoráře a vynaložený čas. Porovnáním s řadou kolegů došli k překvapivému průměru 100 korun za hodinu své práce, tedy asi zhruba polovinou tehdejší průměrné hodinové mzdy zaměstnance České televize. Na rozdíl od denních sazeb kameramanů, střihačů, zvukařů aj. štábových profesí, honoráře režisérů nezohledňovaly čas s přípravou, prosazováním, realizací mimo konkrétní natáčecí dny, vyhodnocení natočeného materiálu, přípravě střihu, střihu samotného, čistopisu, realizaci grafických součástí projektu, titulků, podtitulků, hudby, mixu, schvalovací projekce a následného PR projektu.

V dopise z prosince 2009, nazvaného *Situace dokumentární tvorby v České televizi*, jsme rozebírali problematiku výroby, rozpory tvrzení tehdejšího vedení ČT s realitou, jsme také poukázali na honoráře, uvedli naše argumenty a srovnání se zahraničím, ze kterého vycházíme zdaleka nejhůře. Připomněli jsme panu GR Janečkovi kodex České televize, kde v článku: Tvůrce – základní předpoklad úspěchu, se v bodě 4.1 uvádí: „Česká te-

levize považuje tvůrce programu (pořadů), ať již jsou jejími zaměstnanci či externími spolupracovníky, za rozhodující předpoklad úspěšného naplňování veřejné služby. Je si zejména vědoma závazku v oblasti původní tvorby a vlastní výroby pořadů. Proto všestranně vytváří dobré tvůrčí zájemů a jejich realizaci založenou na rovné příležitosti, kterou musí předurčovat předem daná jasná a spravedlivá pravidla spolupráce s Českou televizí.“

V lednu 2010 nám tehdejší GR k honorářům odpověděl: „...ČT se snažila autorům vysvětlit, že existují dvě cesty – buď se pokusíme zachovat objem výroby a s tím souvisí (v lepším případě) zachování nákladů v současné výši, nebo snížíme objem výroby a upravíme náklady na výrobu směrem nahoru. Tuto diskusi ARAS na jednání odmítl a ČT tedy sama zvolí cestu, která bude odpovídat jejím záměrům a strategii. Mate- maticky je jasné, že vzhledem k současné finanční situaci ČT nelze zachovat objem výroby a zvyšovat výrobní náklady, tedy i honoráře.“

GR měl na mysli předchozí listopadové jednání ČT s Radou ARAS, na kterém nás právě zmíněná Kateřina Fričová častovala termínem „odboráři“. Pamatuji si na moment, kdy jsme se však jako odboráři zachovali. V debatě o tehdejších multikulturním magazínu Kosmopolis, 26ti minutovém formátu reportáží, složený ze tří příspěvků, nebo celého speciálu, věnovanému nějakému tématu, jsem argumentoval, že jeho tvůrci nedostávají ani honoráře za námět, neřku-li za scénář. Ředitelka programu tomu nechtěla uvěřit, nebo se tak alespoň tvářila. Nechala to však prošetřit a výsledkem bylo, že za 26ti minutový pořad, který svým charakterem byl de facto dokument, obdržel autor od té doby ještě 4 000 Kč za scénář a námět v jednom.

Proč to uvádím? Protože se léta vedou úvahy o profesním sdružení, které samozřejmě hájí zájmy svých členů, ale v určitý moment např. právě při jednání o honorářích naráží na argumenty protistrany, že nejsme odbory ve smyslu zákona č. 83/1990 Sb., a tudíž nejsme jaksi kompetentní. Režiséři a scenáristé nejsou zaměstnanci, proto nemohou být v odborech. Ale v Německu, stejně jako v Evropě a nejméně v USA, kde právě odbory jsou zdaleka nejsilnější, autoři také nejsou zaměstnanci. Jejich vztahy k zadavateli definují jejich smlouvy. A přitom je mohou zastupovat jejich odborové organizace. Zřejmě je náš zákon v tomto ohledu již zastaralý. Zvláště když tendence zaměstnavatelů i v ČR je uzavírat smlouvy na dobu určitou, pomineme-li švarcsystém.

Jako odborová organizace bychom jistě měli, opření o zákon, větší respekt a váhu. Producenti a privátní televize by s námi museli jednat. Například jako v sousedním Německu, kde producenti byli nuceni dohodnout se s Connexx.av, organizací hájící zájmy pracovníků ve sdělovacích prostředcích o závazných minimálních tarifech pro všechny pracovníky v oblasti výroby AV děl. To bychom museli ale být všichni součástí komplexního oboru sdělovacích prostředků. A to by se mnohým režisérům a scenáristům asi nelíbilo. Z různých důvodů. Někteří se cítí jako individualisté, kteří věří, že se jim podaří výhodné podmínky si vyjednat sami, jiným to zavání levičáctvím, a jsou i tací, kteří to nechávají ve smyslu „stejně to nezměníme“. A tak máme sice renomovaný profesní status, ale každý si s námi může... Abychom ale nekončili defenzivně: posílejte nám vaše názory na adresu info@aras.cz, nebo přímo jednotlivým členům rady – (křestní tečka příjmení zavináč aras.cz)

Martin Pátek

Juraj Jakubisko jde do dalších filmových zápasů s novým srdcem

Nedávno vzrušila veřejnost zpráva, že Juraji Jakubiskovi bylo transplantováno srdce. A úspěšně! Je patrně naším nejstarším občanem, který takovou operaci podstoupil. Oslavil pětasedmdesátiny (narodil se 30. dubna 1938), jezdí na festivaly, účastní se kulturních a společenských akcí a hlavně – připravuje další film. S novým srdcem.

Legendární slovenský filmový režisér se narodil v Kojšově u Spišské Nové Vsi. V roce 1957 absolvoval obor fotografie na Střední umělecko-průmyslové škole v Bratislavě, v letech 1959-1966 vystudoval pražskou FAMU. Po absolutoriu debutoval režijně filmem *Kristove roky* (1967), následovaly snímky *Zbehovia* a *pútnici* (1968) a *Vtáčkovia, siroty a blázni* (1969). V roce 1970 pracoval na filmu *Do videnia v pekle, priatelia*, který však mohl dokončit až o dvacet let později. Přišel totiž zákaz, který postihl mnohé tehdejší umělce. Jakubisko mohl částečně dál pracovat, natáčel dokumentární filmy. V méně sledované oblasti dokumentu byl tolerován a díky tomu neztratil kontakt se svou profesí. Když se konečně v roce 1979 mohl vrátit k režii hraných filmů, vytvořil mistrovský snímek *Postav dom, zasad strom*. Následovala komedie *Nevera* po slovensky (1980), brilantně natočená, avšak nikterak hluboká adaptace scénáře Petera Kováčika. Roku 1983 zaznamenal Jakubisko velký triumf. Představil film *Tisícročná včela*, velkolepou adaptaci románu Petera Jaroše,

považovanou za jeden z vrcholů Jakubiskovy tvorby a slovenské kinematografie vůbec. Poté Jakubisko nečekaně změnil žánr. Jeho exkurse do světa dětského filmu (*Perinbaba*, 1985, *Pehavý Max a strašidlá*, 1987) dopadla nad očekávání dobře a zejména *Perinbaba* v hlavní roli s Giuliettou Masinou, manželkou Jakubiskova režijního vzoru Federica Felliniho, je považována za jednu z nejkrásnějších slovenských filmových pohádek. Předrevoluční období uzavřel film *Sedím na konári* a je mi dobře v jedné z hlavních rolí s Bolkem Polívkou. Se změnou poměrů se tvůrce, který sám sebe označuje více za malíře než režiséra, vyrovnal dobře. V roce 1990 natočil pro televizi film *Takmer ružový príbeh*, dokončil tragikomedii podle námětu Karola Sidona *Do videnia v pekle, priatelia* a pracoval na snímku *Lepšie je byť bohatý a zdravý ako chudobný a chorý*. V roce 1992 se přestěhoval do Prahy, kde v roce 1997 natočil film *Nejasná zpráva o konci sveta*. Pak následovala pauza.

Až v roce 2004 dokončil Jakubisko film *Post*

Coitum v hlavní roli s Frankem Nerem. Roku 2003 dostal Českého lva za celoživotní přínos českému filmu. Ocenění, které mohlo symbolizovat konec kariéry, však bylo pouze krátkým zastavením na cestě. V roce 2006 natočil film *Bathory*, dílo, o které musel tvrdě zápasit. Natáčelo se za dramatických okolností a sám proces vzniku snímku by mohl být námětem na napínavý film...

Dlouhý (nejen) srpen Jiřího Krejčíka

*Pana režiséra Krejčíka, jednoho z nejvýznamnějších režisérů českého filmu, bezpochyby zná každý člen FITESu osobně. Byl jeho předsedou, svědomitě se účastní našich akcí, aktivně diskutuje, polemizuje, vyjadřuje se k problémům filmu, kultury i současnosti vůbec. Letos v lednu získal za dokument *Dlouhý srpen Jiřího Krejčíka* čestné uznání na slavnostním udělování *Trilobitů* v Berouně. Brzy oslaví neuvěřitelné pětadevadesátiny (nar. 26. června 1918)!*

Po maturitě studoval na technice, za druhé světové války pracoval v barrandovských ateliérech jako statista. Tím se dostal k filmu a brzy zatoužil po vlastní režijní práci. Začínal tvorbou krátkometrážních a reklamních snímků. Spolupracoval například s výtvarníkem Jiřím Trnkou na hrané části kresleného filmu *Dárek*. První hraný celovečerní snímek, *Týden v tichém domě* na motivy Povědek malostranských od Jana Nerudy, natočil v r. 1947. Následoval film o osídlování českého pohraničí po druhé světové válce *Ves v pohraničí*. V roce 1958 se podílel režii krátkého snímku *Glorie* na povídkovém filmu podle próz Karla Čapka *O věcech nadpřirozených*, za nějž byl oceněn na Mezinárodním filmovém festivalu v Locarnu 1959.

Jiří Krejčík s režisérkou Drahomírou Vihanovou na Finále Plzeň v roce 2010

V letech šedesátých přichází vrchol Krejčíkovy tvorby, který odstartoval film *Vyšší princip* čerpající svůj námět (dle povídky Jana Drdy) z období heydrichiády. Snímek získal řadu ocenění a objevil pozdější velkou hvězdu českého filmu – herečku Janu Brej-

chovou. K dalším významným dílům patří povídkový snímek *Čintamani* a podvodník či satirická komedie *Svatba* jako řemen. V r. 1967 Krejčík adaptoval hru známého irského dramatika Seana O'Caseyho pod názvem *Pension pro svobodné pány*. Další velký úspěch zaznamenal v roce 1979 životopisným filmem *Božská Ema* o slavné operní pěvkyni Emě Destiniové. Posledním celovečerním distribučním filmem Jiřího Krejčíka byl v roce 1984 *Prodáváč humoru* – satirický pohled do zákulisí socialistického estrádního průmyslu. Od té doby se jeden z nejuznávanějších domácích filmařů věnuje výhradně práci pro televizi. Režisér se několikrát objevil na filmovém plátně i jako herec, např. v Menzelových *Slavnostech sněženek* a v retrokomedii Jana Hřebejky *Pelíšky*.

Pan Lipský má své publikum stále rád

Devadesáté narozeniny oslavil letos v dubnu – jak jinak – na jevišti. A hned několikrát. Například v divadle Na Jezerce brál v „narozeninovém“ představení komedie Charleyova teta, která Lubomíra Lipského provází skoro celou jeho divadelní kariéru. Slavnostní představení se konalo také v Divadle ABC přímo v den narozenin – 19. dubna 2013, kdy účinkoval ve hře Pan Kaplan má třídu rád. (Pan Lipský hraje v Městských divadlech pražských nepřetržitě 63 let a ztvárnil tu 116 rolí.) V tomto představení dokonce hraje na trombon... A v Divadle U Valšů se oslava narozenin legendárního herce konala v rámci představení Manžel pro Opalu.

Lubomír Lipský se narodil v Pelhřimově, kde prožil krásné dětství i dospívání. Spolu s bratrem Oldřichem, pozdějším významným filmovým režisérem, inklinoval už od dětství k herectví. Měli to ostatně v rodině, protože otec byl nadšený a úspěšný herec a režisér pelhřimovského ochotnického souboru. Lubomír stál poprvé na jevišti v roce 1935 ve Strakonickém dudákově. Po maturitě na reálném gymnáziu absolvoval Lubomír osm semestrů na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, obor divadelní věda a esthetika. Vedle divadla se

Lubomír Lipský a další dva chlapi v chalupě (Jan Skopeček a Ladislav Trojan), jaro 2013

od dětství zajímal o hudbu, ještě na základní škole se naučil hrát na klavír, na střední škole přidal saxofon, později pozoun. Hrál i v jazzovém orchestru. Na konci protektorátu vytvořili mladí pelhřimovští ochotníci tajně kabaretní pásmo Rozbitá trilogie, s nímž po osvobození hostovali v Praze. Zde si jich všiml režisér Jan Škoda a nabídl jim založení divadla v hlavním městě. Pelhřimovští mladíci v létě 1945 v Umělecké besedě na Malé Straně založili Divadlo satiry. Tak se z Lubomíra Lipského stal herecký profesionál. V roce 1950 přešel do nově založených Městských divadel pražských, od roku 1996 vystupuje převážně v divadle

ABC. V roce 1997 získal cenu Thálie za roli Billyho Kippa v muzikálu Sny z Nového Yorku, v roce 2006 obdržel další Thálii za celoživotní herecké mistrovství.

Za kamerou stál poprvé v roce 1946 v drobné roli partyzána ve válečném snímku V horách duní. Ve filmu se objevoval spíš v menších rolích, diváci si ho pravděpodobně pamatují jako alchymistu v Císařově pekaři a pekařově císaři nebo prince z pohádky Byl jednou jeden král. V Bočanově snímku Čest a sláva si zahrál roli katolického kněze, který váhá mezi loajalitou ke státní moci a k obyvatelům své farnosti. Největší příležitost vyniknout na filmovém plátně mu

poskytl bratr Oldřich, když ho obdálil do životní role dobráckého učitele literatury George Camela v parodii na brakové detektivky Čtyři vraždy stačí, drahoušku. Vedle menších rolí v dalších komediích mu bratr nabídl hlavní roli i v rodinné komedii z cirkusového prostředí Šest medvědů s Cibulkou, kde mohl Lipský uplatnit širokou paletu svého nadání. V paměti diváků zůstal i jeho hamižný vedoucí prodejny ze snímku Ať žijí duchové, která se stále uvádí v televizi a šíří na DVD nosičích.

Velmi brzy začal pracovat pro televizi, první komickou scénku zde

zahrál už o Vánocích 1953, téhož roku, kdy začala televize vysílat. Pravidelně se objevoval v nejrůznějších zábavných pořadech. Dobovou popularitu si získal zejména seriálem Tři chlapi v chalupě, kde ztvárnil dědu Potůčka. Z estrádních scének si diváci spojí jeho jméno nejspíše s postavou byrokratického vrátného Hlustvisiháka. Televizní záznam představení Charlieho teta z roku 1969 patří k legendárním pořadům Československé televize, Lipský zazářil také v televizním seriálu Fantom operety. Účinkoval mj. v seriálu Hraběnky nebo v cyklu 3+1 s Miroslavem Donutílem.

Rozmarná i plodná léta Jiřího Menzela

Kdo byl letos na festivalu Finále v Plzni, zažil Jiřího Menzela „naživo“ nejen při projekcích jeho filmů, ale třeba i na vernisáži bohaté, s šarmem a vtípem instalované výstavy v Kopeckého sadech, jež mu byla věnována. Chodil se zájemci od jednoho panelu ke druhému a poutavě vyprávěl (nejen) veselé historky z natáčení. Čerstvý pětasedmdesátník uvádí právě do kin svůj nový film Donšajni...

Narodil se 23. února 1938, teoretické znalosti i praxi filmového řemesla získal na FAMU u Otakara Vávry, kde studoval například s Věrou Chytilovou, Evaldem Schormem a Janem Němcem. Hned jeho druhý celovečerní film Ostře sledované vlaky (1966) mu přinesl celosvětový úspěch a Oscara. V šedesátých letech natočil dvě vynikající adaptace – podle Vladislava Vančury Rozmarné léto (1967) a podle Bohumila Hrabala Skřivánci na niti (1969), a hudební komedii Zločin v šantánu (1968) podle scénáře Josefa Škvoreckého a Jiřího Suchého. Po srpnové invazi nemohl pět let natáčet. V roce 1974 mu byl nabídnut, jako úlitba

době, tendenční scénář o stavbě přehrady Kdo hledá zlaté dno, po jehož natočení mohl znovu pracovat na látkách, jež mu byly blízké: Na samotě u lesa (1976), Postřižiny (1980) a Vesničko má středisková (1985, nominace na Oscara). V těchto filmech uplatnil svůj cit pro vytvoření osobité atmosféry příběhu a citlivé vedení herců. Dále natočil snímky Báječní muži s klikou (1978), Konec starých časů (1989), Žebrácká opera (1991), Život a neobyčejná dobrodružství vojáka Ivana Čonkina (1993), Obsluhoval jsem anglického krále (2006).

Jiří Menzel také hraje ve filmu i divadle a v divadle také režisuje. První úspěšnou di-

vadelní režii byla Mandragora v Činoherním klubu, dále Tři v tom, Bez roucha, Audience, Žebrácká opera, Figarova svatba atd. Na domácích divadelních scénách – kromě Čino-

Jiří Menzel s manželkou Olgou na plzeňském Finále – duben 2013

herního klubu a Vinohradského divadla – vytvořil inscenace i pro Divadlo Bez zábradlí a točnu v Českém Krumlově. Režuruje divadlo v řadě zemí Evropy, zvláště oblíbeným hercem je v Maďarsku. Pro švédskou televizi vytvořil inscenaci dramatu Mandragora.

V roce 1996 mu vyšla knížka Tak nevím,

o rok později vyšlo pod názvem Tak nevím podruhé pokračování. Kniha byla přeložena do maďarštiny a makedonštiny.

Téměř všechny Menzelovy filmy reprezentovaly Československo a Českou republiku na zahraničních filmových festivalech a přehlídkách, celá řada z nich získala v zahraničí významné ceny a čestná uznání. Vedle

amerického Oscara byly jeho snímky oceněny například na MFF V Mannheimu, v Berlíně, Karlových Varech, v San Francisku či na benátském filmovém festivalu, několikrát získal ocenění za celoživotní dílo. FITES navrhoval Jiřího Menzela na Cenu ministra kultury za celoživotní přínos české kinematografii.

František Polák, tvůrce vkusné televizní zábavy

Na soutěžní otázku, jaké je původní povolání televizního scenáristy, dramaturga a režiséra Františka Poláka, odpoví každý jen trochu pozorný televizní divák: přece muzikant. A je to správná odpověď, vždyť pan Polák je podepsán pod mnoha pořady věnovanými právě hudbě. A ovšem – a především – televizní zábavě, k níž muzika bezesporu vždy patřila a patří. František Polák je tvůrcem dlouhé řady zábavných pořadů a cyklů; jsou vesměs kvalitní, nepodbizivé, vkusné, svěží a vtipné. Jako autor či režisér je podepsán pod více než 200 televizními pořady.

Narodil se 18. dubna 1943, absolvoval Státní konzervatoř v Praze, původně byl trumpetista a studoval také skladbu. Je autorem hudby k populárním písničkám, např. Setkání pro Hanu Zagorovou a Drupihy, Když

jdou na mužskýho léta pro Waldemara Matušku (titulní píseň seriálu Doktor z vejminku), a také k televizním pořadům – patrně nejznámější z nich je muzikál Revue za šest korun (1985).

V roce 1976 se stal hudebním dramaturgem v Československé televizi a podílel se například na pořadech Televizní klub mladých nebo Televariété. Jeho první vlastní velký pořad byl Ring volný (1979), který přiváděl před publikum dvojici složenou z herce nebo herečky a zpěváka či zpěvačky. Tehdy se poprvé na obrazovkách objevily dvě komediální dvojice: Oldřich Kaiser a Jiří Korn, Karel Černoch a Jiří Wimmer. Patrně právě pro ně vymyslel Polák později velmi slavný pořad Možná přijde i kouzelník (1982 – 1991). V jednom z dílů tohoto pořadu se

František Polák objevil osobně – v masce Louise Armstronga.

Když se v tomto pořadu po roce 1989 začali objevovat i amatérští „baviči“, rozhodl se Polák s ostatními tvůrci v nejlepšího přestat a místo zrušeného pořadu inicioval vznik nové estrády pod názvem Šance (1992 – 2000). Princip byl v tom, že na pódium přicházeli profesionálové i amatéři ve snaze zaujmout diváky a televizní diváci pak hlasovali o tom, co se jim líbilo nejvíc. V Šanci se také poprvé objevil vynikající pěvecký imitátor Vladimír Hron, jenž pak získal vlastní revuální pořady Jsou hvězdy, které nehasnou a Abeceda hvězd. Dalším objevem pořadu Šance byl imitátor Petr Jablonský, který se objevil i v Polákově estrádě Silvestr 1999 aneb Paráda z Kavčích hor.

Olga Schoberová: první česká „sexbomba“

Tak schválně: kolik lidí ji zná z kreseb a komiksů Káji Saudka, a kolik z filmů? Počet těch prvních by asi zvítězil, ale možná – díky televizním reprízám snímků, v nichž hrála – by to přece jen bylo nerozhodně. Olga Schoberová to jako první Češka dotáhla až na stránky Playboye a do samotného Hollywoodu. Neuvěřitelné – této první české filmové sexbombě bylo sedmdesát!

Přišla na svět 5. března 1943. Působnou fakturanku pražského Technomatu, přivydělávající si focením pro reklamu (například reklamní plakát na plzeňské pivo), objevil režisér Antonín Kachlík, který ji obsadil do vedlejší role své hudební komedie se Suchým a Šlitrem Bylo nás deset (1963). Kreslíř Kája Saudka jí tehdy údajně poradil, aby si obarvila vlasy na blond, čímž se její výrazný zjev stal ještě atraktivnější. Potvrdil to hned druhý film, v němž hrála, westernová parodie Oldřicha Lipského a Jiřího Brdečky Limonádový Joe (1964), kde si zahrála neposkvrněného dívčího anděla Winnifred. Tento film určil její další hereckou kariéru, která se pak dál ubírala dvojím směrem. Zaskatulkoval ji do rolí sladkých naivek a posléze i otevřel nejdůležitější dveře – cestu za železnou oponu do světa. Pro mla-

dou herečku z východního bloku to byla šance. Československý Filmexport pak Olgu úspěšně „prodal“ rovnou do čtyř zahraničních filmů (tři z nich byly westerny). Poté se s velkou pompou vrátila zpět do českého filmu a po kriminálce Slečny přijdou později (1966) a hořké komedii Flám (1966), ztvárnila svou druhou nejznámější roli – Jes-

sii v komiksově parodii Kdo chce zabít Jessii? autorů Vorlíčka a Macourka (1966). Ačkoliv doma na hlavní roli nikdy nedosáhla, v zahraničí si v následujících letech vydobyla hned tři. V roce 1969 se její fotografie objevila i v Playboyi mezi snímky sexuálních symbolů toho roku, mj. i Ursully Andress a Brigitte Bardot, ke kterým byla venku často přirovnávána.

Přijela si ještě párkrát zahrát domů – ve Vorlíčkově komedii Pane, vy jste vdova (1970), v Jakubiskově trezorovém Do videnia v pekle, priatelia (1970), Lipského a Brdečkově parodii na rodokapsy Adéla ještě nevečeřela (1977) a v dobrodružném Vraku (1983). Na plátně vlastně nikdy nezestárla a zůstala navždy symbolem přirozené a smyslné krásy uctívané v 60. letech minulého století.

Půvabná i noblesní Libuše Šafránková

Nezapomenutelná Barunka v televizní Babičce, Popelka i princezna v pohádkách, filmová partnerka Zdeňka Svěráka v Koljovi, či maminka plná úzkosti o dítě v Mináčově filmu Všichni moji blízcí. Také však skvělá Nina Zarečná v Rackovi v Divadle za branou a Colombina v Menzelově inscenaci Tři v tom v Činoherním klubu. Diváci se její tváři nepřesytí, nikdy jí nebylo takzvaně „všude plno“, neobjevuje se v bulváru. Vždycky půvabná a okouzující, a především výtečná herečka – Libuše Šafránková.

Brněnská rodačka (narozena 7. června 1953) hrála od dětství ochotnické divadlo, chodila do dramatických kroužků, účinkovala i v divadle. Později, v době studií na dramatickém oddělení brněnské konzervatoře, hrála Julii v Romeovi a Julii na scéně brněnské Mahenovy činohry a hned nato získala roli Barunky v čtyřdílném televizním filmu Babička. Po téměř ročním působení v pražském divadle Za branou dostala angažmá v Činoherním klubu; ztvárnila například roli Niny Zarečné v Krejčově inscenaci Racka nebo Colombinu v Menzelově komedii Tři v tom.

Po prvních úspěších jí chodily další filmové nabídky. První byla role Moniky ve filmu Rodeo, avšak dále v 70. až 80. letech to byly

převážně „princezny“, jako například Popelka nebo Malá mořská víla, kde si Libuška zahrála se svou o pět let mladší sestrou Miroslavou Šafránkovou. Po rolích princezen ji začali režiséři obsazovat do rolí mladých

dívek, ale až filmy Jiřího Menzela a Jana Svěráka ji představily v charakterově a typově různorodých postavách. Velkými diváckými úspěchy byly její role ve filmech Obecná škola či Kolja (za tuto roli získala Českého lva v kategorii nejlepší ženský herecký výkon), a v roce 1997 film podle Michala Viewegha Báječná léta pod psa, kde ztvárnila složitý charakter v časovém rozmezí třiceti let.

Kromě filmů a divadelních her hraje Libuše Šafránková v televizních inscenacích a seriálech. Například v titulech Micimutr, Svatební cesta do Jiljí, Šťastný smolař, Náhrdelník (hrála tu po boku svého manžela Josefa Abraháma), objevila se v Nemocnici na kraji města, Gymplu s (ručením omezeným, v Soukromých pastech.

Miloš Forman je v českém filmu stále přítomen

V posledních letech přijíždí Miloš Forman do Česka zřídka, naše publikum se s ním setkává jen sporadicky. Stalo se tak například v roce 2007 v Národním divadle, kde režíroval jazzovou operu Dobře placená procházka a spolupracoval přitom s nejbližšími – se syny Matějem a Petrem, s Jiřím Suchým či Liborem Peškem. Nebo na televizní obrazovce, kde v dokumentárním cyklu Zlatá sedesátá z roku 2009 fascinujícím způsobem vyprávěl o svých začátcích a prvních filmech. A stále ho můžeme vidět v jedné z půvabných znělek karlovarského filmového festivalu, jak svým křišťálovým glóblem drtí na stole léky (v roce 2009 festival osobně navštívil). Naše blahopřání směřuje tentokrát nikoliv k životnímu jubileu, ale k výročí filmového: právě před 50 lety, v roce 1963, Miloš Forman debutoval jako režisér filmy Konkurs a Černý Petr.

Formanova tvůrčí osobnost je nicméně v naší (nejen) filmové kultuře stále aktuálně přítomna. Když pomineme nesporný inspirativní vliv na další generace filmařů, jeho snímky vzniklé v doma i v zahraničí se stále uvádějí; například Ioni měla na karlovarském festivalu slavnostní premiéru digitalizovaná podoba filmu Hoří, má panenko. Narodil se 18. února 1932, za války byli jeho rodiče zatčeni nacisty; otec pro své členství v odbojové skupině, matka pro udání ve spojitosti s protinacistickými letáky. Oba rodiče později zahynuli v koncentračních táborech Auschwitz-Birkenau a Buchenwald. Miloš tak brzy osiřel. Vyrůstal u příbuzných a v poděbradské internátní škole krále Jiřího, kde jeho spolužáci byli mimo jiné Václav Havel a bratři Mašíňové. Vystudoval scenáristiku na pražské FAMU, již během studií působil jako pomocný režisér a asistent Alfréda Radoka. V Československu do roku 1968 společně s Mirosla-

vem Ondříčkem natočil několik úspěšných snímků. Černý Petr získal hlavní cenu na Mezinárodním filmovém festivalu v Locarnu (za Formanem tehdy zůstali režiséři zvukových jmen, Michelangelo Antonioni a Jean-Luc Godard), film Hoří, má panenko byl dokonce nominován na Oscara.

Miloš Forman na festivalu v Karlových Varech v roce 2009

Za normalizace legálně odešel do USA, aby pokračoval ve filmové tvorbě. Mohl tedy na svých filmech spolupracovat s českými filmaři, mj. kameramanem Miroslavem Ondříčkem, a natočit Amadea v Praze a okolí. První americký film Taking Off byl sice oceněn první cenou poroty na festivalu v Cannes, ale komerčně neuspěl, pro americké publikum byl příliš český „formanovský“. Významného úspěchu u diváků však dosáhl už po třech letech, v roce 1974 adaptací románu Kena Keseyho Přelet nad kukaččím hnízdem. Tento film americká Akademie filmových umění a věd ocenila pěti Oscary, včetně ceny za režii a nejlepší film. I jeho další filmy byly úspěšné, některé více u kritiky než divácky (například Valmont). Film Amadeus získal dalších osm Oscarů včetně obou hlavních kategorií. Miloš Forman natočil řadu dalších snímků, například Lid versus Larry Flint, Muž na Měsíci, Goyovy zázraky a jiné.

1. 5. 1953 – Vysíláme!

Kolik bylo svědků onoho slavnostního okamžiku, se už nikdy nedozvíme. Jisté je, že pravdělné, i když zkušební televizní vysílání bylo dosažitelné pouze v Praze a okolí, kam doletěly vlny z petřínského vysílače. Jsou zaznamenány ojedinělé mimopražské projekce, jako ta u Vesce pod Kozákovem, u Kněbořů na Červenici, kde se říká „Pod jedlovím“, kde se sešla hrstka vesničanů u podomácku sestaveného přístroje. Mocně na ně zapůsobilo, že *k nám až z daleké Prahy může doletět nejen zvuk, ale i obraz, včetně pohybu!* Ve stejnou chvíli se radioamatér Rudolf Dvořák z Křešic, který byl televizí okouzlen na MEVRO a začal si sestavovat vlastní prototyp, pokoušel chytit signál na nejvyšším bodě děčínského okresu, na vrcholu Děčínského Sněžníku. Pokus se nezdařil, na kontrolním monitoru identifikoval, že musí svůj přístroj přestavět na kmitočet 49,75 megacyklů místo očekávaných 62 Mc/s. Na stínítku malé obrazovky vytvořené z osciloskopu se mu obrázek objevil až o měsíc později. *To bylo jásání, to bylo radosti! Vždyť to byl výsledek mé poctivé práce!* vzpomíná posléze a uvádí, jak nadchl i ostatní přihlížející. Jeden z nich prý řekl své ženě: *Mámo, zítra prodám motorku a koupíme si televizi!* Jinak zprávy o přímých divácích prvního zkušebního vysílání jsou velmi sporé a ani obecní či městské kroniky nebo osobní deníky z ostatních částí republiky většinou tuto událost nezaznamenávají.

Rovněž v Praze se našlo několik radioamatérů, kteří si nenechali historickou chvíli ujít. Václav Rychtařík z Modřan strávil konstrukcí své aparatury mnoho nocí a víkendů, jeho obrazovka měla 6 x 8 cm a do poslední chvíle nevěděl, jestli se zařízení spustí. Dokonce nikoho nepozval, aby *případná ostuda nepřekročila rodinný práh*. Kolem páté hodiny odpolední se mu podařilo naladit monoskop, který už byl v éteru „připraven“ kvůli ladění, viděl i slyšel první okamžiky vysílání, ale vzápětí mu vypadl zvuk. Dodíval se na celý (němý) program a vzrušením pak nemohl do tří hodin v noci usnout.

Kdo se chtěl dívat a nebyl elektrokutil, musel se tísnit na dvaceti veřejných místech v Praze, kde byly televizory nainstalovány. Jinak na tom samozřejmě byli pro režim důležití strážníci a vládní funkcionáři, jimž podle rozdělovnicku úřadu vlády byly televizory zapůjčeny a později (9. 2. 1954) dokonce převedeny k bezplatnému užívání. Nejváženějším majitelem prvního televizního přístroje československé výroby byl pochopitelně Klement Gottwald, kterému jej pracovníci národního podniku Tesla Strašnice věnovali už k vánocům 1952. Pustit si na něm neměl co z prvního vysílání se nedožil.

Zajímavé je, že se pro první vysílací den vůbec nepočítalo s přímým vysíláním ze studia. Všechny příspěvky měly být natočeny dopředu na 35mm film a promítány na filmový televizní snímáček, který dovedl signál převést do vysílací sítě. Zachovaný *Návrh tematického plánu na měsíc květen 1953* jasně definuje celý program jako „vysílání filmem“ a zároveň prozrazuje autory jednotlivých částí. Program měl trvat hodinu (mezi osmou a devátou večerní) a měl vypadat následovně:

Symfonický orchestr – zodpovědný režisér Lipský

Báseň k 1. květnu 1953 (bude požádán laureát československé ceny míru Vítězslav Nezval) – zodpovědný rež. Lipský

Radostný 1. máj 1953, záběry z Prahy, Brna, Ostravy a Bratislavy – zodpovědný rež. Klos
Aktualita – co se stalo 1. 5. 1953. Aktualitou končí první zkušební televizní vysílání v Praze – zodpovědný rež. Klos

Rukou jsou na straně ještě připsána jména (Jiří) Lehovec a (Bořivoj) Zeman, jejichž přesný podíl není nijak vysvětlen; ze vzpomínek pamětníků vím, že Bořivoj Zeman byl první den i režisérem vysílání.

K mytologii prvního dne patří historika, že herec František Filipovský celý program zachránil, neboť poté, co asi dvě hodiny před začátkem přestala fungovat jedna z promítaček, příběh do studia a hereckými improvizacemi na místě vyplnil čas nutný k výměně kotoučů.

Česká historiografie médií příhodu přijala bezvýhradně, ačkoliv svědectví tak jednoznačná nejsou. Je pravda, že přibližně v 18:00 došlo k poruše na jednom zařízení, a to i přesto, že od rána všichni byli v plné pohotovosti, donekonečna všechny přístroje zkoušeli (zažhavovali), ale zároveň věděli,

že selhat může cokoliv a kdykoliv. Nezapomeňme, že vybavení bylo prototypové, československé výroby a nebyly s ním žádné zkušenosti v práci „na ostro“. Zatímco Filipovský tvrdí, že se rozbila jedna z promítaček, z líčení tehdejšího pracovníka VÚRT Oty Suchého se dovídáme, že se rozbil filmový snímáček. To by však mělo na vysílání dalekosáhlý vliv, neboť by k projekci filmů nemohlo vůbec dojít a celá akce by se musela odbyť buď studiovou improvizací, nebo by ji musel ředitel Kohout zastavit, resp. zrušit. Sám ředitel přiznává, že *poslední minuty před začátkem měly dost dramatický průběh*, a patrně pro jistotu, do zálohy, povolal svého kolegu z Čs. filmu, herce Filipovského, aby se urychleně dostavil, kdyby bylo potřeba. Ten přispěchal, posadil ji před monitor a připravoval se na případný výstup.

Mezitím obsluha rozbitého filmového snímáče zcela nervově odpadla a Ota Suchý s kolegou Přemyslem Čermákem, kteří kameru pro filmový televizní snímáček vyvíjeli, poruchu diagnostikovali a odstranili. *Vlastní zahájení televize začalo přesně v plánovaném čase a probíhalo bez větších potíží. Přesto, že nedošlo během vysílání filmů k poruše, byla pro zpeřštění pořadu režijně zařazena i scéna ze studia*, pokračuje poněkud překvapivě dál ve vzpomínce Suchý, který se neplánovaně stal i prvním kameramanem, neboť jako jeden z mála věděl, jak se stroj ovládá. Kohoutovy reminiscence tuto verzi podporují: *Nakonec všechno dobře dopadlo, technika si dala říct. Ještě během vysílání jsme se s inženýrem Zuzákem v režii dohodli, že do programu vsuneme živé vystoupení. A tak se můj přítel Filipovský zapsal do historie naší televize jako první člověk v přímém přenosu.* Takže všechno možná bylo trochu jinak a šlo spíše

o druh furiantství – skočit do televizních specifíků rovnou po hlavě.

Ačkoliv Filipovského improvizace proběhly éterem a nebyly zaznamenávány, máme o nich poměrně přesnou představu. Při přípravě pořadu k 5. výročí zahájení vysílání *Pět let televize* (1958) byla celá situace filmově rekonstruována a Filipovský si své monology u malého stolečku, stejně jako tehdy podloženého cihlami, zopakoval. Deklamoval texty klasiků v úpravě Jaroslava Průchy, jak je znal ze svého angažmá v Národním divadle, hlavně z Molirova *Lakomce*. *Ten Lakomec, kakraholte, to je šlachovitá úloha. Už jsem hrál lečjaké – lehké i těžké, už si ani nevzpomenu, kolik jich bylo. Ale takového lakotu lakotného jsem ještě nedával*, uvedl svůj výstup. A pak už se prostorem studia, obklopeného byty, nesly výkřiky slavné role: *Zloději! Zloději! Vrahové! Vražda! Spravedlivé nebe! Kde jsou mé peníze?!... Historik by neměl dávat do souvislostí, co souvislost nemělo, nicméně nemůže se ubránit pomyšlení, že pouhý měsíc po těchto zvoláních z televizních obrazovek udeřila Zápotockého měnová reforma, která celý národ náraz ožebračila.*

Přesto Filipovský nebyl prvním hercem na televizní obrazovce. Z předtočeného filmu k divákům ve 20:00 promluvil Jaroslav Marvan. Proč padla volba právě na Marvana, se můžeme jen domýšlet. Mohli být osloveni třeba populární Vlasta Burian nebo Jan Werich, nicméně ani jeden by v danou chvíli patrně nesplnil politické zadání. Všichni tři byli hvězdami prvorepublikového filmu, Buriana však provázelo stigma obvinění z kolaborace s nacismem (o jeho morální očistu se zasloužila až Burianova rodina a divadelní teoretik Vladimír Just na prahu našeho tisíciletí) a Werich, ač se na nové socialistické kinematografii podílel velmi aktivně a plodně, vystupoval nejčastěji v pohádkách nebo v příbězích z historie – nebyl tedy filmovým představitelem nového socialistického člověka. Kdežto Jaroslav Marvan byl v té době identifikován s rolí nerudného pražského revizora Gustava Anděla, který právě strávil rekreaci ROH mezi odboráři (*Dovolená s Andělem*, 1952) a začínal se chystat na hory (*Anděl na horách*, 1955). Oba oblíbené filmy natočil režisér slavného dne, Bořivoj Zeman. Marvan si byl této okolnosti vědom, neboť ve vzpomínce uvádí, že *v mé osobě tehdy hlásil populární pan Anděl*. Již byl jako herec držitelem Státní ceny (1951) a shodou okolností v roce 1953 byl „povýšen“ na zasloužilého umělce.

Po tomto úvodu následoval plánovaný filmový záznam České filharmonie, která za-

hrála slavnostní kantátu Václava Dobiáše *Buduj vlast – posílíš mír*. Dobiáš, žák Josefa Bohuslava Foerster, Vítězslava Nováka a Aloise Háby, nejprve uplatňoval svůj talent v komorních kompozicích, dokonce s duchovní tematikou, ale po osvobození se profiloval jako autor účelové hudby. Napsal celou řadu masových písní (*Budujeme*, 1945; *Polka míru*, 1949; *Pojďte s námi na brigádu*, 1949) i scénických skladeb a tato velkolepá symfonická kantáta se stala neoficiální hymnou režimu, prováděnou při různých politicky významných aktech. Složil ji v roce 1950; to už byl profesorem na AMU a právě roku 1953 zahajoval své desetileté předsednictví ve Svazu čs. skladatelů.

Dalším vystupujícím na malých obrazovkách byl opět z filmového záznamu Jozef Vrabec, výkonný náměstek Československého rozhlasového výboru. A protože v době prvního vysílání Čs. rozhlas zrovna neměl ředitele, byl náměstek Vrabec pověřen i řízením rozhlasu. (Fakticky se jím stal 11. září 1953, přičemž 30. srpna 1954 jej vystřídal jeden z politicky nejokovanějších ředitelů, František Nečas, který ve funkci vydržel přes tři a půl roku.) Pro Vrabce bylo toto angažmá intermezem, neboť působil především na svém rodném Slovensku. I když byl zaměstnán jako technik v pražském Radiojournalu (od roku 1933), získával zkušenosti pro práci v Bratislavě. Pracoval jako jeden z techniků vysílače SNP v Banské Bystrici (1944), vedoucí techniky v bratislavském studiu (1945–1949) a oblastní ředitel Čs. rozhlasu pro Slovensko (1949–1952). Shodou okolností měl tu čest být prvním oficiálním představitelem na obrazovce i při prvním bratislavském vysílání 3. listopadu 1956. To už byl předsedou Slovenského výboru pro rozhlas a televizi, který měl na starosti koordinaci tamních médií. Pak v kariéře pokračoval na pozici oblastního ředitele ČST pro Slovensko a ředitele Slovenské televize (1959–1970). Posléze byl zmocněncem vlády Slovenské socialistické republiky pro výstavbu a rozvoj televize na Slovensku (1970–1976); v době konce „socialismu s lidskou tvář“ a nástupu normalizace to dotáhl na kandidáta a člena Ústředního výboru Komunistické strany Slovenska (1966–1971).

Nicméně v onen slavný den pronesl na pražském okruhu projev, v němž poděkoval sovětským odborníkům za pomoc, ocenil všechny, kteří vysílání zprovodili, a označil je za „zkušební“. To je důležitý moment, neboť vyvrací zžitou představu, že 1. května 1953 zahájila ČST své regulérní a pravidelné vysílání. Po oficiálním projevu měla násled-

dovat Nezvalova *Báseň k 1. květnu 1953* avizovaná v *Thematickém plánu*. Nejsou však žádné záznamy o její existenci, natož realizaci. Možná v tuto chvíli nastoupily Filipovského improvizace.

Zato bezpečně víme, že následující reportáž z oslav 1. máje patřila k diváckým zážitkům – už jenom proto, že na stínítku obrazovky velikosti dlaně se prvomájový průvod na Václavském náměstí musel jevit jako změť pohybujících se hmyzu. Nakonec patrně neobsahovala záběry z Brna, Ostravy a Bratislavy, jak bylo původně plánováno, ale i tak šlo o velký profesní úspěch. *Skončit natáčení v jednu odpoledne a v osm hodin večer mít vyvolaných, vykopírovaných, sestříhaných a ozvučených tři sta metrů 35mm filmu [cca 10 min, pozn. mš], to bylo obrovské překvapení*, vzpomínal Karel Kohout. Dnes, v době videotechnologií, reality show, satelitních přenosů, natáčení na mobily či kamery v hodinkách, se to jeví úsměvně, ale na takový styl práce nikdo nebyl zvyklý. Nejkratší časový úsek, v němž bylo obvyklé uvádět zpravodajství od dané události, byl v kině jeden týden. Kohout onomu husarskému kousku dokonce připisoval určitou motivační úlohu: *Ten den, právě tento materiál, myslím, zasáhl celou techniku a lidi kolem. Něco se v nich zapálilo, že jsme jako kolektiv schopni dělat rychlou, pohotovou a dobrou práci!...] a před televizí se otevřel prostor.*

Program ukončila *Aktualita*, týdeník Zpravodajského filmu: prezident Zápotocký navštívil vojáky, reportáž ze Závodu míru, ukázka z fotbalového utkání Československo – Itálie, šot z udělování vyznamenání nejlepším pracovníkům. Autentický divák, zmiňovaný Václav Rychtařík z Modřan, líčí, že seděl přilepený k obrazovce a z maličkých pohybujících se tmavých a světlých skvrn se snažil identifikovat alespoň mužstvo, přičemž polohu míče odhadoval pouze podle logiky pohybu.

Vysílání sledovala řada osobností, pozvaných i přímo do studia; někteří se tísnilo v druhém patře Měšťanské besedy u dvou televizorů značky Tanvald. Bylo připravené bohaté občerstvení, bylo co oslavovat. Techničtí pracovníci, kteří právě přivedli na svět první československé vysílání, našli po svém výkonu společnost ve velmi povznesené náladě a stoly téměř prázdné. Kdosi jim podal kus posledního párku. Ani ho nesnědli, odnesli si ho do laboratoře VÚRT, vysušili a pověsili na nástěнку s textem: *Odměna za dobře vykonanou práci*. Takto tam, podle Oty Suchého, visel třicet let.

Šedesátka České televize na obrazovkách i v muzeu

Česká televize připravila k 60. výročí televizního vysílání lahůdky z archivu i nové pořady. Pojetí oslav chce podtrhnout nejen význam ČT jako instituce, ale také televize jako druhu média. Představí bohatou programovou nabídku ze zlatého fondu, zábavné pořady i nové filmy a dokumenty vlastní tvorby. ČT připravila rovněž výstavu v Národním technickém muzeu, která potrvá až do konce letošního roku.

Na obrazovce: Tradice a proměna

Programová nabídka k „60 letům“ má dvojí podobu: připomíná historii a současně zahrnuje projekty nové a inovativní. Po celý letošní rok nabízí Česká televize na programech ČT1 a ČT2 díla ze zlatého fondu televize i střihové pořady mapující šedesát let televizní zábavy a dalších žánrů. Vedle toho chystá pořady v rámci vlastní tvorby. K nim patří zejména dokumenty mapující historii televizního vysílání, neboť televize u nás prošla za šest desítek let své existence poměrně dramatickým vývojem.

Nové pořady posílí originalitu a vitalitu České televize. Předznamenávají kvalitativní změnu, k níž ČT vykoučila v roce 2013 a naplno se projeví obohacením žánrů a forem v následujících letech.

„Televize je velkým fenoménem a zaslouží si, aby se o její bohaté historii vědělo. Proto jsme se rozhodli natočit několik dokumentů, které přiblíží její vývoj, představí lidi, kteří stáli u jejích počátků, a nevyhnu se ani problémům, kterým musela čelit. Díváme se na ni totiž také z pohledu instituce veřejné služby, a mapujeme tak i období, kdy byla významným nástrojem propagandy. Vznikající dokumenty a filmy tak nenabídnou pouze vývoj televize z čistě faktografického úhlu, ale poskytnou i neotřelý a cenný vhled do historie média veřejné služby v dějinném kontextu,“ vysvětluje generální ředitel České televize Petr Dvořák.

Dokumenty a publicistika

Na základní otázky spjaté s významem institutu veřejné služby, a to nejen v českém, ale i v evropském kontextu odpovídá připravovaný dokumentární film *Pod dlažbou je pláž* režiséra Radima Špačka. Autoři a přizvaní odborníci v něm seznámí diváky se smyslem televize, srozumitelně vysvětlí základní principy jejího fungování, nastíní historický vývoj a nabídnou i možné budoucí směřování. Roli televize jako významného prostředku propagandy zase originálním způsobem připomíná film *Televise bude!*, jenž je rekonstrukcí prvního televizního vysílání v Československu v 50. letech minulého století, a snaží se na příběhu mladého televizního technika a postavy herce Františka Filipovského nastínit jak bylo náročné – a zda vůbec bylo možné – si v komunistickém Československu plnit sny a nezaplést se přitom s režimem.

Roli Československé televize v sedmdesátých

letech, tedy v období, kdy se stala významným nástrojem propagandy tehdejšího režimu, přiblíží film *Nízká vysoká hra* odhalující zákulisí výroby propagandistického snímku „Vysoká hra“, který byl v roce 1977 odvysílán v rámci kampaně ČST proti Chartě 77 a jejím prvním signatářům. Režisér Martin Vadas se na realizaci snímku *Vysoká hra* ze sedmdesátých let dokonce podílel coby osmý z hlavních kameramanů, má tedy navíc k tématu osobní přístup.

Vzpomínku na to, jak dříve fungovala televize, nabídne film o filmu nazvaný *Parta analog*, sledující bývalé televizní pracovníky, kteří u nás v 50. a 60. letech začínali s televizním vysíláním a dnes se rozhodli ještě jednou odvysílat část programu tak, jak se připravoval za jejich éry. Výzvu přijali například populární hlasatelka a moderátorka Kamila Moučková, scenáristka a dramaturgyně Anna Jurásková či Jiří Lebeda, který byl od 1965 hlavním kameramanem Československé televize v redakci zábavných pořadů.

Dokumentární tvorba vyrobená speciálně k 60. výročí nezapomíná ani na vědu a techniku. Příběh vývoje televizních technologií vypráví snímek *Vidím Vás* postavený na příbězích, emocích i osobním zaujetí těch, kdo se na historii televizního vysílání technicky podíleli. Unikátnost dokumentu spočívá mimo jiné v tom, že se z hlediska věku zpodobňovaných jedná možná o jednu z posledních šancí k zachycení jejich vzpomínek.

Zábavní tvorba ve stylu Televariety i Teleautomatu

Už od začátku letošního roku vysílá Česká televize na programech ČT1 a ČT2 vrcholná díla scénaristů Jiřího Hubače nebo Jaroslava Dietla, režisérů Františka Filipa, Jaroslava Dudka, Jiřího Adamce, Antonína Moskalyka, Karla Smyczka nebo Hynka Bočana, na kterých se podílely desítky profesionálů – dramaturgů, kameramanů, střihačů a samozřejmě hereckých legend a hvězd českého filmu. Rovněž připravila zábavní pořady, v nichž diváci mohli hlasovat i o svých oblíbených – od Večerníčku, přes televizní scénky až po seriálové postavy. K pořadům vysílaným od ledna a připomínajícím to nejlepší z tvorby uplynulých let se přidaly obnovené verze úspěšných zábavních pořadů – v dnešní dramaturgii a s dnešními technickými možnostmi. Diváci se znovu vždy na jeden večer potkávají s pořady *Kufr*, *Šance*, *Zpívá celá rodina* či *Neváhej a toč*.

Z obrazovky do muzea: Výstava mapuje vývoj technologií

K 60. výročí připravila Česká televize ve spolupráci s Muzeem elektrotechniky a médií Národního technického muzea v Praze výstavu předmětů souvisejících s fenoménem televize, a to především s technickou stránkou televizní výroby a vysílání. *„Nesmírně si vážím dlouholeté spolupráce mezi Českou televizí a Národním technickým muzeem. Česká, dříve Československá televize nám do muzea předávala historická technologická zařízení, spolupráce pak pokračovala formou televizní sekce Spolku přátel NTM, kdy nám zaměstnanci ČT, fandové televizní historie, pomáhali zařazovat exponáty do sbírek. V současnosti je jedním z vrcholů spolupráce i výstava 60 let televizního vysílání. Věřím, že návštěvníky zaujme a zároveň poukáže na to, co je dnes již samozřejmostí, že to dříve zas tak jednoduché nebylo,“* říká generální ředitel Národního technického muzea **Karel Ksandr**.

Výstava s názvem *60 let televizního vysílání* provádí návštěvníky chronologicky historickým vývojem televizní techniky. Představuje šedesátiletý vývoj televizního vysílání u nás ve dvou rovinách.

V první řadě seznamuje s vývojem televizní techniky. Vystavena jsou unikátní zařízení z počátků televizace jako například dvě televizní aparatury významného českého propagátora televize a vizionáře dr. Jaroslava Šafránka z let 1935 a 1939. První moderní televizní aparatura z tanvaldského Vojenského technického ústavu, která byla předvedena na prestižní mezinárodní výstavě rozhlasu v Praze roku 1948. Dále prototyp prvního československého televizního přijímače TESLA 4001A z roku 1952 nebo jedinečné odbavovací pracoviště z nejstaršího televizního vysílače na Petřínské rozhledně z roku 1953, které bylo zrestaurováno za přispění Českých radiokomunikací. Zajímavostí je i první televizní záznamový stroj, MARCONI Telerecording z roku 1957, v němž se televizní obraz zaznamenával na film.

Počáteční éru barevného vysílání dokumentuje první československý barevný televizor TESLA 4401A Color. Představena je studiová technika – televizní kamery, obrazové a zvukové režijní pracoviště a záznamové stroje z let 1953 až 2005. Návštěvníci tak mají možnost nahlédnout do zákulisí technické přípravy televizního vysílání.

Druhou linkou výstavy je vývoj domácích te-

levizních zařízení. Nejstarším vystaveným přístrojem je mechanicko-optický přijímač s Nipkowovým kotoučem z roku 1934 pro příjem německé televize. Pro porovnání jsou vedle sebe představeny televizory československé, americké a sovětské výroby. Televizory stolní i přenosné, černobílé i barevné. Návštěvníci tak mají možnost zavzpomínat a najít zde televizor svého dětství. Výstavu studiové a domácí techniky doplňuje také dokumentace vývoje snímacích elektronik, obrazovek a mikrofonů, ale i základní přehled obrazových záznamových zařízení. Vedle zmíněného Telerecordingu jsou vystaveny stroje se záznamem na magnetický pás – Ampex, U-Matic a Beta. Opomenuty nejsou ani přístroje techniky pro domácí užití, jako cívkový videomagnetofon SONY, přehrávač gramovizních desek RCA nebo legendární československé video AVEX. Celkem je na výstavě prezentováno na 150 sbírkových předmětů.

Dárek k výročí – tři terestrické HD kanály
V roce 60. výročí učinila Česká televize další krok směrem k budoucímu rozvoji HD vysílání na českém území a českým divákům zpřístupní hned tři terestrické kanály ve vy-

sokém rozlišení. Od 1. května diváci mohou sledovat ČT1 HD, ČT2 HD a ČT sport HD v pozemním vysílání. Česká televize si současně zajistila i potřebný prostor pro vysílání připravovaných kanálů ČT :D a ČT art. Oba kanály odstartují na jednom vysílacím okruhu 31. srpna 2013.

Po konzultacích s Českým telekomunikačním úřadem a telekomunikačními operátory se Česká televize rozhodla do doby, než bude známo celkové řešení terestrického vysílání po roce 2015, využít části Regionální sítě 7 jako rozšíření možností existujícího multiplexu veřejné služby. „*Díky tomu můžeme v duchu televize veřejné služby nabídnout divákům další bonus, kterým je pozemní vysílání ve špičkové HD kvalitě hned tří z našich kanálů. Věřím, že diváci tento krok ocení, zvlášť bylo-li to dva dny před startem Mistrovství světa v ledním hokeji, který díky České televizi mohli sledovat v té nejvyšší kvalitě zdarma v pozemním vysílání,*“ říká generální ředitel České televize Petr Dvořák. Vzhledem k tomu, že Českou republiku čeká nové kolo kmitočtového plánování, jehož cílem má být uvolnění dalších kmitočtů dosud sloužících televiznímu vysílání a jehož první výsledky mohou být známy až po roce

2015, nebylo možno dále čekat na definitivní řešení problému terestrického vysílání. Česká televize se proto rozhodla dočasně do roku 2017 využít dostupných regionálních sítí či kmitočtů různých poskytovatelů. Základem tohoto řešení je využití části Regionální sítě 7 jako rozšíření možností existujícího multiplexu veřejné služby. Česká televize uzavřela dohodu s provozovatelem Regionální sítě 7 firmou Progress Digital.

Televize veřejné služby tak uzavřela jednání s telekomunikačními operátory a ČTÚ o struktuře a rozvoji terestrického vysílání do roku 2017. Stalo se tak i na základě vyhodnocení existujících možností rozšíření multiplexu veřejné služby, tak aby umožňoval rozvoj nových vysílacích technologií, regionalizaci vysílání České televize, rozvoj doplňkových služeb a zároveň nabídl i vysílání České televize ve vysokém rozlišení.

Od září 2013 zde bude vysílán i kombinovaný program ČT :D a ČT art v SD rozlišení. Zkušební provoz části tohoto rozšíření multiplexu veřejné služby byl zahájen 1. května 2013 v souvislosti s oslavami zahájení televizního vysílání na území tehdejšího Československa před šedesáti lety.

ap, podle materiálů ČT

Slaví i Český rozhlas

Kulaté výročí zahájení vysílání slaví i Český rozhlas (ono i to televizní výročí je vlastně rozhlasové, protože v době prvních televizních přenosů spadala televize „pod“ Československý rozhlas).

Hlasy a hudba se z československého éteru poprvé ozvaly 18. května 1923 ve 20 hodin 15 minut. Vysílalo se ze stanu postaveného na letišti ve Kbělicích – mimochodem: tenhle stan rozhlasákům půjčili skauti.

Rozhlas připravil k výročí řadu pořadů a speciálních vysílání, které jsou ke slyšení po celý rok, úspěšná byla prezentace Českého rozhlasu na květnovém veletrhu Svět knihy, slavnostní a důstojný byl galavečer v Divadle Na Vinohradech, v katedrále svatých Víta, Václava a Vojtěcha na Pražském hradě byla k rozhlasovému výročí odsloužena ekumenická vigilie a s obrovským zájmem se setkal Den otevřených dveří uspořádaný v legendární budově na Vinohradské třídě i ve většině regionálních studií v sobotu 18. května. Zájem lidí nás neustále utvrzuje v tom, že rádio pořád má (a nadále bude mít) svoji nezastupitelnou funkci mezi médii a že je lidi mají rádi. Dopisů a ohlasů, které chodí, je neustále více nežli hodně. A jsme za ně vděční.

Jmenovat všechny slavné rozhlasové hlasy by naplnilo celý Synchron, jistě každý z nás máme ty oblíbené – ať jde třeba o Karla Kynclů, Jiřího Ješe, Ivana Medka či Karla Malinu, v rozhlasu začínali Cimrmani či Hlu-

stvisihák, Olga Čuříková i Kamila Moučková, rádi jsme poslouchali například Jana Petránka či Karla Mastného. A orchestry? To je další slavná kapitola, vezměte si to: Symfonický orchestr Československého rozhlasu, Taneční orchestr Československého rozhlasu, Jazzový orchestr Československého rozhlasu, Brněnský rozhlasový orchestr lidových nástrojů...

A k tomu sbory a soubory, z té nehudební sféry například legendární Dismantův dětský rozhlasový soubor. Některé z nich „fungují“ – a skvěle – dodnes, samozřejmě pod hlavičkou Českého rozhlasu.

Ale pro tuto chvíli dost – k rozhlasovému výročí se obšírněji vrátíme v příštím čísle Synchronu.

Teď už jen jedno důležité upozornění. Vy-

davatelství Českého rozhlasu Radioservis vydalo k významnému výročí neobyčejný kompaktní disk, který průřezově zaznamenává celou slavnou (i méně slavnou) rozhlasovou historii. Ke slyšení na něm jsou například Tomáš G. Masaryk, Edvard Beneš, Tomáš Baťa, pánové Voskovec a Werich, Emil Hácha, Josef Suk, Václav Havel, a také třeba Rudolf Slánský, Zdeněk Nejedlý či Klement Gottwald. CD vydané ve formě mp3 obsahuje téměř dvanáct hodin záznamů, dohromady sto šestnáct unikátních reportáží, projevů a zajímavostí.

K mání je ve všech dobrých prodejnách s hudebními i slovesnými nosiči, v některých knihkupectvích a samozřejmě i v reprezentační prodejně Českého rozhlasu na Vinohradské třídě – vchod je hned vedle vchodu do útroby rádia... tedy pardon, do recepcce Českého rozhlasu.

top

Vchod do ČRo z Rímské ulice

NAŠE RECENZE

Dva životy v hledáčku kamery

Do kin zamířily dva nové časosběrné dokumenty **Heleny Třeštíkové**, dohromady tvoří volný diptych o umělcích, nyní čtyřicátnících, jejichž osobní život i profesní kariéru autorka léta sledovala. **Vojta Lavička: Nahoru a dolů** je příběhem talentovaného romského muzikanta, jenž se uplatňuje i jako herec, novinář a moderátor. Houslista a někdejší člen populární skupiny Gipsy.cz, je však znám i jako romský aktivista. Jeho cesty „nahoru a dolů“ jsou pozoruhodné, jednotlivé epizody – režisérka je zaznamenávala 16 let – určitě zajímavé. Dokument se však u nich déle nezastavuje. Přitom některé naznačují dramatický potenciál: Lavičkovu působení romského aktivisty a zasazování o práva Romů; gamblerské slabiny či hudební nejistoty (údajně odešel z kapely

proto, že mířila do popových vod, ale sám přitom zřejmě hudebně dál nepokročil); váhání, zda přece jen neodjet do ciziny, kde je pro Romy vlídnější; téma rasismu vůbec, atd. Problém filmu je i v tom, že Vojta se tu moc nevyvíjí jako osobnost, nebo jej aspoň Třeštíková nedokázala tak prezentovat. Snímek působí roztržštěně, je rozmělněn do drobných střípků, aniž vytvoří působivý celek. Někdy je pro film zkrátka málo jen tak sledovat, co čas přinese.

Život s Kašparem má lepší výchozí pozici. Především proto, že Jakub Špalek, jemuž byla autorka v patách od studentských let, je bytostný herec. Vypovídá upřímně a jedná spontánně, ale zároveň to před kamerou líp umí. A – což je tu důležité – je výraznější, silnější osobnost než Lavička, má to v hlavě lépe srovnané. I při svých váháních a selhá-

ních. Navíc sám život autorce připravil několik velmi dramatických situací, jichž dokázala dobře využít: krizové situace divadla, vyhraněný konflikt Třeštíková – Špalek, kdy principál režiséru vykáže z místnosti, těžká nemoc Špalkovy partnerky, jejíž řešení je v jeho možnostech, pokud by jí věnoval svou ledvinu. V této chvíli vystupuje Špalek až na dřeň otevřeně.

V dokumentu o Špalkovi našla režisérka bohatší a nosnější materiál, a taky jej dokázala ve střížně nápaditěji zpracovat. O čemž svědčí například invenční závěr, kdy dvojice z hovoru na zahrádce plynule přechází do dialogu na scéně. Život s Kašparem je silnější a přesvědčivější částí diptychu.

Agáta Pilátová, přetištěno z Týdeníku Rozhlas

Obchod s českými filmy přejde na Národní filmový archiv

Obchodovat s českými filmy vyrobenými v letech 1965 až 1991 na Barrandově a ve Zlíně bude od roku 2014 Národní filmový archiv (NFA). Oznámila to mluvčí ministerstva kultury Lenka Brandtová. Na konci roku 2013 vyprší smlouva se společností Ateliéry Bonton Zlín, která doposud s právy k těmto filmům obchodovala.

Jedná se celkem o přibližně 2.000 filmů, mezi nimiž jsou oblíbené komedie či pohádky, o které zejména pro uvádění v atraktivním vánočním čase jsou televize ochotné bojovat a přeplácat se navzájem.

„Státní fond kinematografie se rozhodl uzavřít k 1. lednu 2014 novou smlouvu s Národním filmovým archivem, který bude s právy k takzvaným fondovým filmům obchodovat za výhodnějších podmínek,“ uvedla mluvčí. NFA navíc bude nabízet zájemcům, k nimž patří zejména televize, ucelené kolekce českých filmů jak z období do

roku 1964, tak i pozdějšího do roku 1991. Ministerstvo kultury dříve uvádělo, že výše povinného odvodu z prodeje starších filmů do fondu bude minimálně 40 milionů korun ročně. Správce fondů v současné době kromě odvodu do fondu má z prodeje zisk ve výši 15 procent. „Archiv bude s filmy obchodovat pouze za náklady, nebude z toho mít žádný zisk, to bude podstatou smlouvy, kterou s fondem kinematografie uzavřeme,“ řekl ředitel NFA Michal Bregant. Pro Státní fond kinematografie tak podle něj bude nový model z hlediska příjmů výhodnější.

„Rozhodnutí Státního fondu kinematografie nás v kontextu předešlých měsíců nepřekvapuje a NFA přejeme do budoucna v této nelehké a čím dál těžší obchodní aktivitě hodně štěstí,“ sdělila ředitelka společnosti Ateliéry Bonton Zlín Kateřina Morvai (rozhovor s ní jsme přinesli v minulém čísle Synchronu). V době, kdy se na ministerstvu kul-

tury řešilo, zda na příští období vyhlásit koncesní řízení, či správu filmů přenechat archivu, se filmoví odborníci stavěli za NFA. Také proto, že se tím scelí dříve rozdělený fond vzniklý v dobách státního monopolu. „Obchodním spojením těchto dvou částí našeho filmového dědictví tak dojde k maximalizaci výnosů jak pro NFA, tak pro Státní fond kinematografie,“ doplnila mluvčí MK. Výnosy z prodeje filmů jsou jedním z důležitých zdrojů pro financování současné české kinematografie na straně fondu a pro ochranu a prezentaci filmového dědictví na straně NFA.

Po roce 2015 budou postupně práva výrobce i druhé části filmů, tedy z let 1965 až 1991, na základě autorského zákona končit. Tím, kdo s nimi bude podle zákona o audiovizí nadále obchodovat, bude NFA, a to na základě vlastnictví originálních nosičů k těmto filmům.

čtk, red

Konference RE: publikum

24. dubna proběhla v Divadle Archa mezinárodní konference RE:PUBLIKUM. Možnosti spolupráce s publikem ve 21. století, která poprvé v České republice otevřela téma rozvoje publika. Pořadatelé akce, kromě zmíněného Divadla Archa, byly Česká kancelář programu Kultura a MEDIA Desk Česká republika, informační kancelář programů Evropské unie na podporu kulturních a audiovizuálních projektů. Jedním z hlavních důvodů konání konference byla skutečnost, že rozvoj publika bude v období let 2014–2020 jednou z priorit evropského programu Kreativní Evropa, který nahradí dosavadní programy Kultura a MEDIA.

Na konferenci zaznělo 13 příspěvků zahraničních a českých odborníků zastupujících nejružnější umělecké organizace a projekty, které se snaží o nový způsob navazování, komunikování a zapojování svých diváků či návštěvníků. Konference se setkala s velkým

ohlasem, o čemž svědčí i vysoký počet účastníků (cca 210 osob).

O publiku víme, ale lidi neznáme

Konferenci moderoval Chris Torch, zakladatel švédské organizace Intercult, který mimo jiné upozornil na rozdíl mezi marketingem

a rozvojem publika. Řekl, že „o publiku, jež nás podporuje, víme vše, ale netušíme nic o lidech, kteří k nám nechodí, a proto je důležité zaměřit pozornost právě na ně“. Na konferenci vystoupila i zástupkyně Evropské komise, Ann Branch, která zdůraznila, že

kulturní organizace nesmí ustrnout ve svém rozvoji a musí reflektovat nové možnosti komunikace a spolupráce s publikem například prostřednictvím nových technologií. Dále uvedla i znepokojující údaje na celoevropské úrovni: „Více než 60 % obyvatel nejde za rok ani jednou na tzv. živou kulturu a pouhých 20 % obyvatel je aktivně zapojeno do kulturního dění“. Nicméně dodala, že tento nelichotivý výsledek zároveň představuje pakulturní organizace výzvu a příležitost, jak rozšířit svoji základnu.

Konferenční bloky

První blok konference **Nové modely pro nové publikum** ukázal, jaký je rozdíl mezi tradičním a novým otevřeným přístupem, který respektuje návštěvníky muzeí, galerií a knihoven. Bohužel se s konzervativním a ne příliš přátelským přístupem zejména ve větších institucích setkáváme i u nás. S provokativním, ale výstižným příspěvkem na motivy Pohlreichova TV pořadu Ano, šéfe! vystoupil Ondřej Chrobák, který se věnoval prezentacím v českých muzeích a galeriích. Apeloval na nutnost změny v činnosti muzeí, které u nás, zejména v menších městech, nemají téměř žádné návštěvníky a jejich pracovníci nemají dostatečný entuziasmus. Podle Chrobáka je potřeba ptát se kurátorů, zda se jim samotným výstava, kterou připravili, líbí a baví je a zda by ji sami navštívili. Na závěr své prezentace Ondřej Chrobák zdůraznil, že pokud muzea a galerie nezískají nové publikum, nemají šanci na přežití.

Ve druhém bloku **Cesty k novému publiku** bylo představeno znovuzrození evropského centra pro umění Hellerau v Drážďanech, které se snaží programovou nabídkou, speciálními akcemi i spoluprací s dalšími organizacemi v Drážďanech získat novou prestiž. Téměř desetinásobný nárůst publika v několika málo letech drážďanský úspěch potvrzuje.

Aerofilms v Praze buduje vztah s filmovým divákem od dětství přes dospělost až po stáří prostřednictvím úspěšných projektů, jejichž koncepty byly vymyšleny v zahraničí. Jedním z projektů je Cinema Royal, spočívající ve velice speciálních a do poslední

chvilé utajovaných promítáních na netypických místech spojených s tematickým dresscode a party. Mluvil o tom Ivo Anderle.

O hledání cest k novému publiku hovořil i Jiří Sulženko, který působil v letech 2007–2012 v KC Zahrada na Jižním městě v Praze. Na příkladech větších či menších neúspěchů představil základní vizi kulturního centra spočívající ve vytvoření aktivní občanské komunity na periferii Prahy.

Blok **Publikum – partner a spoluvůrce** se věnoval možnostem zapojení publika do organizačního i finančního procesu. Divadelní společnosti London Bubble přišla před 4 lety o část dotací a neměla dostatečný obnos na již zavedený letní festival. Nabídkou spolupráce na dramaturgii se podařilo získat finanční příspěvky od množství diváků, kteří tak umožnili i další chod divadla. Eva Kesslerová představila netradiční projekty Orchestru Berg a práci s příznivci současné hudby. Aleš Burger představil crowdfundingový portál HitHit a zdůraznil, že způsob financování konkrétních projektů, není charita, protože příspěvky od lidí umělci získávají na základě nabízených odměn.

Závěrečný blok se věnoval **dětskému publiku**. Jako první byl prezentován projekt Opera J, který se snaží odstraňovat předurky vůči opeře mezi lidmi, a to zejména v Itálii, kde byla od pradávna opera brána jako rodinná záležitost. Ondřej Horák prezentoval své zkušenosti a názory při práci s publikem ve výtvarných institucích. Ve svém příspěvku představil projekty s odlišnými skupinami publika (dětí, seniorů, vězňů). Eva Blažicková představila projekt Špalíček, který prostřednictvím tance pracoval s dětmi ze sociálně slabých rodin. Zpočátku nesoustředěné děti se v průběhu práce na představení proměnily v empatické bytosti.

Konference byla zakončena rozhovorem Chrise Torche s Ondřejem Hrabem a Janou Svobodovou o sociálně uměleckých projektech Divadla Archa. Ti představili nový divadelní projekt, do kterého jsou zapojeni obyvatelé malého města Kostelce nad Orlicí.

*přípravila Gabriela Zajícová
fotoreportáž David Kumermann*

Podrobný zápis z konference, fotografie a prezentace jsou k dispozici na <http://www.programculture.cz/cs/mezinarodni-konference-republikum>

Kontakt:

Tiskový servis: Gabriela Zajícová, gabrielazajicova@seznam.cz, tel.: 776/757546
Magdalena Müllerová, Česká kancelář programu Kultura info@programculture.cz, tel.: 224 809 118
Daniela Staníková, MEDIA Desk Česká republika, info@mediadeskcz.eu, tel.: 221 105 210

Které české filmy jsou na spadnutí?

Panel připravovaných českých (a letos i několika německých) filmových projektů na 26. ročníku festivalu Finále Plzeň naznačil, jak by mohl vypadat příští ročník této akce, tedy alespoň co se nových českých filmů týče. Filmových děl v postprodukci je sedmáct, některé z nich tvůrci do příštího Finále jistě stihnou.

Pravděpodobně tu budou uvedeni *Donšajni* Jiřího Menzela, který měl na letošním ročníku festivalu obrovskou retrospektivu svých filmů. A opět, jak jsme u Menzela zvyklí, by mělo jít o přívětivou komedii. Tentokrát se pan režisér vypravil do zákulisí operního divadla.

Zasmát bychom se měli i u filmu Alice Nellis *Revival*. Ten vypráví příběh stárnoucích rockerů, kteří se chtějí vrátit na scénu.

Naopak napětí bychom měli cítit z filmu, který dokončuje Roman Kašparovský. Jmenuje se *Všiváci* a v jeho středu stojí dva bra-

trí zcela rozdílných vlastností a rozdílného chování.

Netrpělivě je očekáván nový snímek Petra Václava *Cesta ven*, ve kterém režisér zůstává u svých „oblíbených“ Romů. Že s touto tematikou umí pracovat, dokázal svým úspěšným opusem *Marian*. V jeho novém filmu jsou protagonisty mladí manželé a jejich dcera. Jde o česko-francouzskou koprodukcí.

Bard Breien dokončuje snímek *Detektiv Down*. Podle všeho půjde o zábavnou a současně dojemnou podívanou. Jeho hlavním hrdinou bude soukromý detektiv s Downovým syndromem.

Zajímavým filmem budou jistě i *Klauni* režiséra Viktora Tauše natočený podle scénáře Petra Jarchovského. Mnozí z nás jsou zvědaví na Jiřího Lábusa a Oldřicha Kaisera v hlavních rolích. V tomto případě spoji-

koproducentsky síly Česko, Slovensko, Lucembursko a Finsko.

Cyrl a Metoděj – apoštolové Slovanů – tak se jmenuje projekt režiséra Petra Nikolaeva, na který se také už netrpělivě čeká. Jeho protagonisté a tudíž i období, ve kterém se odehrává, jsou patrní už z názvu filmu. Zajímavé je, že velkofilm z období Velkomoravské říše chystá i Juraj Jakubisko, cesta k jeho realizaci bude ale zřejmě ještě dlouhá.

Juraj Lehotský by mohl obohatit program příštího ročníku Finále Plzeň filmem *Zázrak*, Jan Hřebejk snímkem *Líbánky*, Karin Babinská chystá *Křídla vánoc* a Jitka Rudolfová plánuje *Rozkoš*.

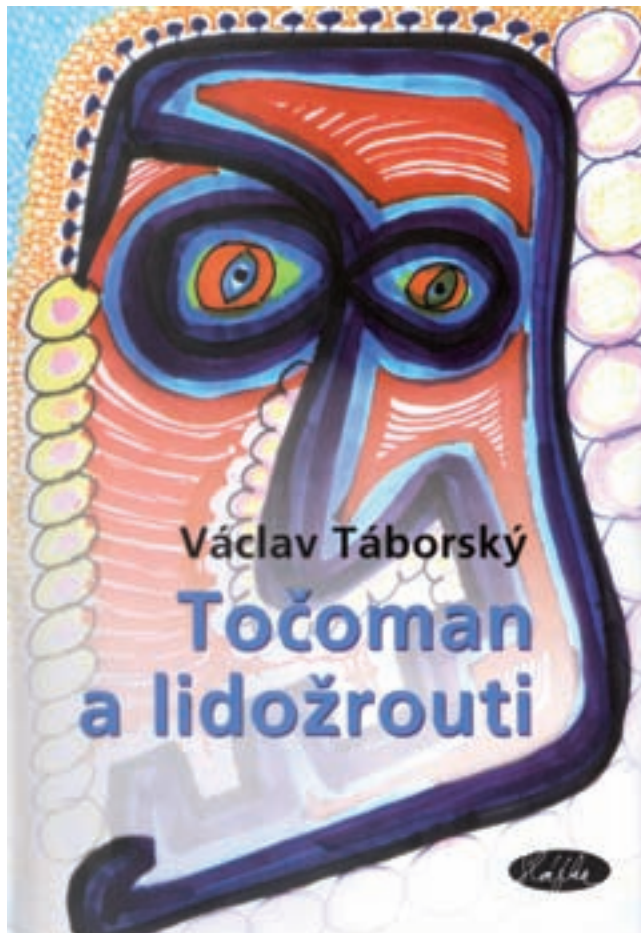
Snad zažijeme chvíle rozkoše od dubna 2013 do dubna 2014 i v českých kinech a následně na 27. ročníku festivalu českých filmů Finále Plzeň!

top, přetištěno ze Zpravodaje FF

Pozvánka na výstavu

Dvorní fotografka FITESu Líba Taylor spolu s kolegyní Danou Kyndrovou vystavují svá díla v Artinbox Gallery v Perlově ulici v Praze 1. Výstava nese výstižný název *Matky*. Expozice je tu k vidění do 14. června.

Knihy o filmu a televizi

Dokumentarista **Václav Táborský** se rozhodl pokračovat v pásmu svých vzpomínek, které u nás vyšly v roce 2000 pod názvem *Paměti točomana* novou knížkou **Točoman a lidožrouti** (nakladatelství Sláflka). Má obdobný ráz jako předešlá; v podstatě jde o deníkové záznamy kreativního, duchovně bohatého starého muže, který hodně prožil, mnoho pamatuje a má co říct. Text je psán vtipně, hemží se poutavými příhodami, vzpomínkami (hodně i filmařskými), myšlenkami a reflexemi. Tu zabrousí do umění, jindy na návštěvu k zajímavým přátelům, na koncert či vernisáž výstavy, dotkne se osobních problémů s těžkou nemocí, vrací se k prožitkům uplynulých let, zabloudí k dávným událostem i příběhům, které se staly minulý týden. Autor se stále bolestně vyrovnává se ztrátou ženy Dagmary, s níž prožil většinu života, připomíná si její osobnost a historické i osobní události, jež spolu prožili a které ovlivnily jeho život. Proud dojmů, emocí i úvah, prokládaný svéráznými miniesejemi má osobitý půvab. Navíc je knížka doprovázena reprodukcemi zajímavých výtvarných děl – výtvarné umění je vůbec Táborského velká láska, vrací se k němu často. Ale také k filmu, hudbě či literatuře. (Pro ty, kdo si to už nepamatují: Václav Táborský byl úspěšný český dokumentarista, který po srpnu 1968 odešel do zahraničí, učil tam studenty filmových škol filmařskému řemeslu, režioval, fotografoval i psal. Žije v Torontu a po roce 1989 se do Česka stále vrací. Založil mimo jiné nadaci Dagmar a Václava Táborských, která každoročně uděluje na plzeňském Finále dvě ceny za dokument, jednu mladým filmařkám druhou mladým filmovým tvůrcům obého pohlaví.)

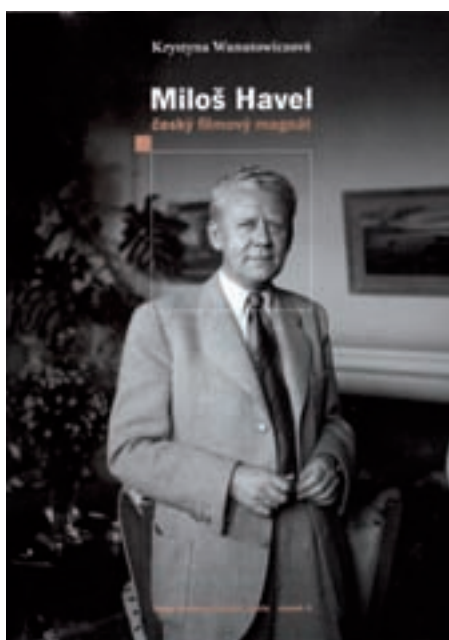

Živým stříbrem nazvala jednou maminka Juraje Jakubiska. Stalo se tak ve chvíli, kdy malý Juraj omyl rozbil teploměr, s úžasem zíral na kapičky rtuti, jak se koulí, spojují a zase rozdělují, a přirovnal je k živému stříbru. „Jako ty; ty jsi taky neposedný jako živé stříbro,“ opáčila tehdy jeho matka.

Živé stříbro – tak nazval u nás i ve světě věhlasný filmový režisér **Juraj Jakubisko** svoji autobiografickou knihu (vydalo ji nakladatelství XYZ). Zaznamenává v ní svůj osobní i profesní život do věku třiatřiceti let, mluví o rodině, o přátelích i kolezích – fotografech, výtvarnících a filmařích. Kupříkladu o fenomenálním režisérovi (a Jakubiskově blízkém příteli) Elovi Havetovi, jemuž po normalizačních prověrkách byla znemožněna jakákoliv režisérská práce – ve filmu, v televizi i v divadle. „A cíleně spáchal sebevraždu,“ dodává smutně Jakubisko.

Forma knihy je pro Jakubiska příznačná: v třech stech dvaasedmdesáti kapitolkách psaných na pomezí literatury faktu a beletrie upřímně a s humorem rekapituluje své filmové začátky, mluví o dlouho marných touhách po holkách a samozřejmě i o potížích s vládní mocí po sovětské okupaci Československa v srpnu 1968. Je to čtení poutavé, humorné i dojemné. Kniha přitom obsahuje i unikátní, Jakubiskem opět po svém a osobně okomentované fotografie a taky režisérova vlastnoruční umělecká díla.

Myslím, že všechno mluví pro pokračování knihy. „Pokud budou mít tyhle vzpomínky u čtenářů zájem, pustím se do dalšího dílu, i když vím, že ani v něm nedojdu do současnosti,“ říká k tomu Jakubisko. Doufejme tedy, že úspěch mít budou!

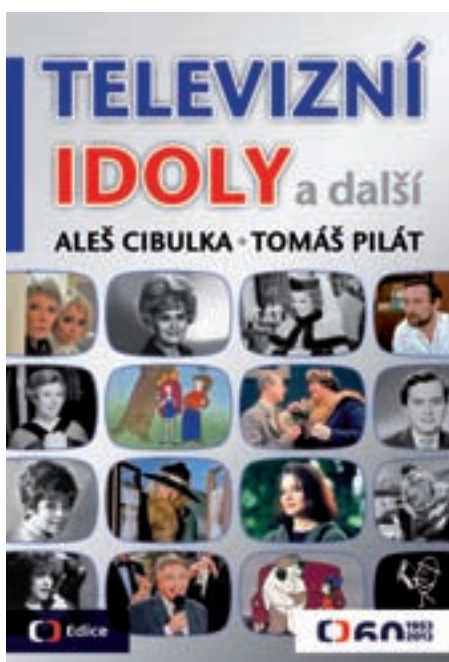

Filmový producent, stavitel barrandovských ateliérů a mimo jiné majitel Lucernafilmu Miloš Havel – to je skutečně náročné a nosné téma. Publicistka **Krystyna Wanatowiczová** je zvládla erudovaně a s obdivuhodnou pečlivostí. Její monografie **Miloš Havel – český filmový magnát** je obsáhlé, úctyhodné dílo, které se zabývá Havlovou osobností, soukromým životem i profesní kariérou, jeho vzestupy a pády. Staví na faktech, archivních dokumentech, na svědectví pamětníků, dobovém tisku, zkrátka na všem dostupném, co může osvětlit zajímavý a nejednoznačný Havlův profil. Nezanedbává ani maličkosti (například zápisy z porad filmového podniku), odhaluje překvapivé, často neznámé skutečnosti a souvislosti. Nevyhýbá se kontroverzním tématům, vrací do hry ožehavé otázky související s Havlovým jednáním a činy. Text, bohatě doprovázený dokumentárními fotografiemi, se čte místy

Ze křtu knihy – zleva autorka Krystyna Wanatowiczová a ředitelka Knihovny Václava Havla Marta Smolíková

jako napínavý román, i když jde o seriózní odborné dílo. Ke knize, o níž se vydavatelsky zasloužila Knihovna Václava Havla, se v příštím čísle vrátíme obsáhlejší recenzí.

Televizní idoly a další autorů **Aleše Cibulky** a **Tomáše Piláta** (Albatros, edice ČT) je dalším z „dárkových“ počínů k televiznímu výročí, ale zřejmě jedinou knihou vydanou v rok onoho výročí. Je rozdělena do dvou částí. První, Cibulkova, obsahuje několik desítek miniportrétů herců, zpěváků, hlasatelů a moderátorů, režisérů, úspěšných televizních pořadů a kuriozit (například „pan Vajčko“ či Nedělní chvilky poezie). Druhou část tvoří obsáhlé rozhovory (většinou Tomáše Piláta) s některými z těchto i dalších „idolů“, kupříkladu s herečkou Janou Štěpánkovou, moderátorkou Olgou Čuříkovou, kameramanem Vladimírem Opletalem a dalšími. Téma je atraktivní, zpracování živé a poutavé. Knížka je sympaticky pestrá a dynamická (včetně přebalu). Text evokuje řadu zajímavých, často pozapomenutých skutečností (zmiňme například vyprávění Olgy Čuříkové o srpnových dnech 1968 či Pavlíně Filipovské o jejich začátcích

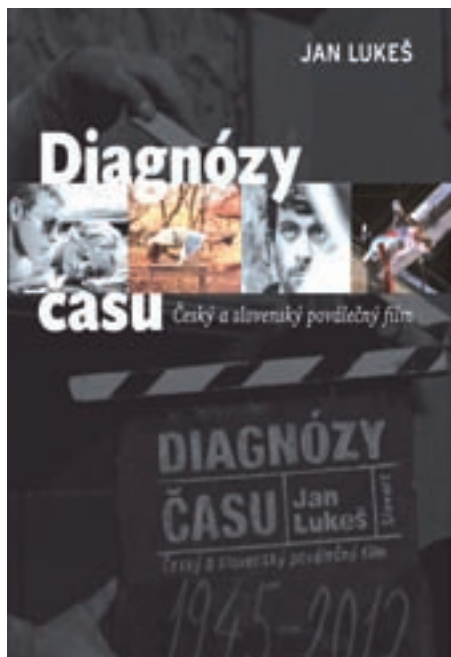
v Československé televizi a strachu rodiny ve chvílích, kdy jejího otce, Františka Filipovského, odváželo neznámé auto do Měšťanské besedy). Jakkoli můžeme mít připomínky k tomu, že na některé osobnosti autoři a editoři možná zapoměli, dokážeme si představit, že výběr byl těžký a žádná kniha není nafukovací. Čtenářům udělají „Idoly“ radost i proto, že mají bohatou obrazovou část, ve které najdou spoustu legendárních, oblíbených televizních tváří, které se sluší v roce kulatého televizního výročí připomenout. A samozřejmě i fotografie z dnes už téměř zapomenutelných pořadů.

Sedmý svazek záslužné edice Finále je věnován letos jubilujícímu Pavlu Kohoutovi (narozen 1928). Sborník **Ecce Pavel Kohout!** uspořádal filmový historik **Jan Lukeš**, stejně jako předchozí svazky (O Janu Špátovi, Mlčenlivý host Evald Schorm, Vzдор i sou-

cit Věry Chytilové, Variace na Drahomíru Vihanovou, S firmou MICHR Licht ist sicher! a 25 ročníků Finále). Plzeňský festival tak postupně skládá malou knihovničku o vý-

znamných českých filmařích; i když Pavel Kohout, pravda, tak docela filmař není, napsal řadu scénářů a několik snímků i sám režíroval. K jeho počtům se sešlo několik autorů,

kteří připomínají společné zážitky s ním, hodnotí jeho tvorbu či – jako v nejzdařilejším textu sborníku od Karla Steigerwalda – „Pavlův Lebenslauf jako skicu pro drama“.

Diagnózy času: český a slovenský poválečný film – tak se jmenuje kniha Jana Lukeše, která synteticky zpracovává dějiny kinematografie v obou částech bývalého Československa v období od roku 1945 do současnosti. Vydává ji nakladatelství Slovart.

připravili ap a top

Povídky legendárního režiséra Jana Němce ožívají v podání Karla Rodena!

Supraphon v pátek 22. března vydal audioknihu **Nepodávej ruku číšníkovi**, kde skvělý herec čte vyprávění o životních zvratech neklidného života slavného filmaře. Jde o vůbec první audioknihu v podání Karla Rodena. Ten svoji účast na nahrávce okomentoval slovy: „*S načítáním knih nemám vůbec žádné zkušenosti, ale pro pana režiséra Němce bych udělal cokoliv, tak moc si ho vážím a obdivuji jeho dílo.*“

Jeden z nejvýznamnějších režisérů tzv. české nové vlny, tvůrce filmů jako jsou *Démanty noci*, *Zpráva o slavnosti a hostech* či *Mučedníci lásky*, sepsal zážitky svého mimořádně podivuhodného života v knize „*Nepodávej ruku číšníkovi*“, vydané před časem nakladatelstvím Torst. Osm stěžejních

příběhů z několika důležitých etap umělcova života načelil nyní Karel Roden v režii autora, který je též tvůrcem doprovodné písně, nahané Oskarem Petrem v Americe v roce 1980.

Úvodní a zároveň titulní povídka je vzpomínkou na textaře Jiřího Štáidla. „*Jirka Štáidl vždycky říkal: nikdy nepodávej ruku číšníkovi, protože ten je tady od toho, aby nás obsluhoval a ne aby se s námi kamarádil. Nicméně sám nakonec ruku číšníkovi podal. V den, kdy tragicky zahynul při auto-nehodě. Jeho věta dala jméno mé knize jako takový odkaz k tomu, že se má každý držet svých kořenů, předsevzetí i svých eventuálních předpokladů, tak aby zůstal za každých okolností sám sebou*“, dodává k názvu knihy Jan Němec.

V další povídce objasňuje záhadné úmrtí Jiřího Štáidla. V jiném příběhu se autor vrací do roku 1968, nejprve na festival v Cannes, kde v době pařížského jara došlo k revolučnímu zvratu, který osudově zasáhl do následujícího tvůrčího života umělce. Povídka z prvního dne srpnové okupace Československa vysvětluje vznik slavného dokumentu. Tehdy Jan Němec natočil *Oratorium pro Prahu*, pravdivou zprávu o chování ruských vojsk a českých civilistů a dobrodružně film převážel přes hranice. Milovník krásných žen Jan Němec také vzpomíná na soužití se slavnou zpěvačkou, když vypráví o tom, jak stři-

lel do okna této milované ženy. Závěrečný příběh z amerického období patnáctiletého exilu uzavírá symbolicky dramatické životní osudy tohoto originálního umělce.

Pro Karla Rodena, třebaže je tato nahrávka jeho první zkušeností s audioknihou, jde o další příležitost předvést hlasové mistrovství při práci s textem a jeho významy.

Audiokniha „Nepodávej ruku číšníkovi“ vyšla 22. března 2013 a kromě 2 CD si ji lze koupit i v digitální podobě na adrese Supraphonline.cz a zároveň se dostane do nabídky dalších digitálních servisů, jako jsou například MusicJet a Audioteka.cz.

Vladan Drvota, Supraphon

Karel Roden s Janem Němcem...

Zlín Film Festival 2013 s Dánskem

Stalo se dobrou tradicí, že na přelomu května a června probíhá ve Zlíně Mezinárodní festival filmů pro děti a mládež ZLÍN FILM FESTIVAL (letos 27. 5. – 1. 6.). V tomto roce probíhá už potřináctkrát. Přináší opět pestrou nabídku filmového i doprovodného programu pro mladé diváky i další věkové skupiny. Kromě zaměření na filmy a vedlejší aktivity pro děti a mládež se totiž programová struktura festivalu v poslední době hodně zaměřuje i na dospělejší publikum.

Mimo hlavní soutěžní sekce hraných a animovaných filmů pro děti a mládež (hlavní festivalovou cenou je Zlatý střevíček) věnuje festival pozornost také začínajícím evropským filmařům v sekci celovečerních evropských debutů a studentům. Zlínský filmový svátek má i bohaté doprovodné aktivity. Nejen kinosály, ale i další místa ve Zlíně – ať v kulturních sálech či pod širým nebem, hlavně na náměstích – zaplňují diváci a účastníci nejrozličnějších koncertů, workshopů, charitativních akcí, vystoupení, soutěží nebo vzdělávacích programů. Pro ilustraci: celková návštěvnost loňského 52. ročníku byla 103.000 dětí i dospělých.

Mezi nejoblíbenější části doprovodného programu patří například Kinematovlak, železniční vůz upravený do podoby projekčního sálu, který po několik týdnů před a po filmovém festivalu „vyvází“ filmy dětem do desítek obcí a měst území České republiky. Dalším tradičním projektem je Minisalon filmových klapků s jejich následnou dražbou. Projekt generující finanční prostředky pro studentskou filmovou tvorbu přinesl vloni podporu ve výši 1 381 000 Kč. Zlín Film Festival patří k nejstarším akcím svého druhu na světě.

Inspirativní tradice

Není náhoda, že velká filmová přehlídka vznikla právě ve Zlíně. Je logickým vyústěním snah zdejších filmařů o prezentaci vlastní tvorby i v domácích podmínkách. První ročník festivalu v roce 1961 se konal přesně 20 let po jiné zlínské filmové přehlídce, Filmových žních (nebo též Zlennale). Ačkoliv se tyto předchůdkyně pozdějších zlínských filmových festivalů konaly ve válečných letech 1940 – 1941, přitahovaly značnou pozornost diváků i tvůrců. Přijelo na ně mnoho hvězd naší tehdejší kinematografie. Hlavní program hostilo zlínské Velké kino s tehdy největším kinosálem ve střední Evropě – kapacita budovy byla v té době více než 2.500 diváků. Ve Velkém kině se promítá dodnes, pravidelně se v něm koná například zahajovací ceremoniál festivalu, stejně jako projekce nejnavštěvovanějších snímků.

Zlín však s filmem spojuje především bohatá historie kudlovských filmových ateliérů, které byly založeny v roce 1936 z popudu Jana Antonína Bati jako studio pro tvorbu reklamních snímků obuvnického impéria Baťa. O rozvoj umělecké filmové tvorby ve Zlíně se mimo jiných významně zasloužil režisér a scenárista Elmar Klos (spoluautor řady významných snímků 60. let, například Obžalovaný, Smrt si říká Engelchen a dalších, který spolu s Janem Kadárem získal za snímek Obchod na korze Oscara za nejlepší cizojazyčný film roku 1965). Dětskému filmu se filmové studio ve Zlíně věnovalo již od začátku čtyřicátých let. Postupem doby

se ze zlínských ateliérů stalo nejvýznamnější centrum filmové tvorby pro děti v tehdejší Československu. Byly zde natočeny stovky hraných, animovaných i kombinovaných filmů. Mnohé z nich získaly prestižní ocenění či dokonce, jako v případě Karla Zemana, světovou proslulost. Vedle Zemana se do dějin světové kinematografie zapsali další ve Zlíně působící tvůrci: Hermína Týrlová, další oskarový filmař Alexander Hackenschmidt, Břetislav Pojar, autor kouzelných hraných snímků (Metráček, Terezu bych kvůli žádné holce neopustil, Prázdniny s Minkou a dalších) Josef Pinkava a další. Na rozdíl od „ostře sledovaného“ Barrandova se mohly i za normalizace na Kudlově točit kvalitní filmy pro děti a mládež. Solidní filmařská tradice dává zlínskému festivalu punc jedinečnosti. Na tomto místě s tak jedinečnou historií navíc každoročně dochází k propojení dvou pólů filmového světa: diváckého a tvůrčího. Škoda, že ateliéry ani škola v nich donedávna působící už neexistují.

Letošní dominanty

Po odchodu dlouholetého programového ředitele festivalu Petra Kolihi, který přešel do ČT (připravuje zde program nového kanálu pro děti a mládež), se této klíčové funkce ujala Markéta Pášmová. Je přesvědčena o dobré úrovni obou letošních hlavních soutěžních kategorií – tj. filmů pro děti, a pro mládež, a zdůrazňuje, že „všechny zahraniční snímky uvedeme v české premiéře.“ Doporučuje také významnou soutěžní kategorii evropských debutů, kterou programový tým zvláště orientoval na problematiku mládeže.

Soutěže jsou páteří festivalu, ve Zlíně jich je celkem pět: mezinárodní soutěž filmů pro děti, pro mládež, animovaných snímků, dále mezinárodní soutěž filmových debutů a rovněž mezinárodní soutěž Zlínský pes, která se letos vrací do programu festivalových dnů. Představí české i zahraniční studentské filmy. Studenti tak mají šanci prezentovat svou tvorbu v kategoriích animace, hraný film, dokument a filmy nové tvorby. Vyvrcholením bude vyhlášení absolutního ví-

těže – Top film Zlínského psa, jeho autor získá odměnu 1 000 EURO. Zlínský pes byl dříve samostatný mezinárodní festival studentských filmů, který iniciovala a realizovala Filmová škola Zlín, se zánikem školy však tuto myšlenku plně přebírá Zlín Film Festival a pro rok 2013 se rozhodl vytvořit novou soutěžní filmovou sekci zaměřenou právě na studentské filmy.

Česká tvorba pro děti a mládež je v soutěžích mimo jiné zastoupena pohádkou Pavla Göbla Kovář z Podlesí a televizním snímkem Petra Zahrádky Klukovina z cyklu České televize Nevinné lži.

Festival letos zařadil i dvě nové nesoutěžní sekce. Programový blok Tisíc a jedna noc představí žánr pohádky z různých úhlů, s různými tématy a rozličným zpracováním. Letos – vzhledem ke Dnům dánského filmu – se začíná Andersenem. Druhou programovou novinkou je sekce Young Stars, věnovaná mladým úspěšným filmovým hercům a tvůrcům. Zlínský festival tuto linii zahájil už dříve, diváci se tu osobně setkali s řadou začínajících hvězd, například s Dakotou Blue Richards či Annou Sophií Robb, chce v tom pokračovat a mladé hvězdy ještě víc zvýraznit.

Dny dánského filmu jsou pokračováním úspěšné programové řady, v níž zlínský festival představuje evropské filmy pro děti a mládež. Markéta Pášmová tuto volbu zdůvodňuje: „Dánsko je země s velmi bohatou kinematografií pro děti. Intenzivně se na tuto tvorbu zaměřuje a vyhrává s ní na světových festivalech. Dánové se také mohou chlubit nejen dětskými filmy, ale i takovými jmény jako Lars von Trier nebo Thomas Vinterberg. Ve Zlíně uvedeme i díla těchto tvůrců. Celkem promítneme přes 30 dánských filmů. V bloku evropské kinematografie jsme za 10 let představili například Itálii, Francii, Rusko, Španělsko či Velkou Británii.“

Slavní hosté a festivalové pocty

Ještě před verdiktem porot o vítězných filmech jsou známy pocty, které si letos odnesou významné osobnosti domácího i zahraničního filmu. Zlín Film festival 2013 ocení herečku a zpěvačku Jitku Molavcovou, která

Nádherné Kongresové centrum z dílny arch. Evy Jiříčné

Členem poroty ve Zlíně bude i režisér Pavel Jandourek

na závěrečném večeru 31. května převezme Uznání za tvůrčí přínos ve filmové tvorbě pro děti a mládež (záznam ze slavnostního večera odvysílá 1. června Česká televize). Laureátem letošní Grand Prix 53. Mezinárodního festivalu filmů pro děti a mládež je kanadský filmový producent a distributor *Rock Demers*. Prestižní profesní ocenění převezme 28. května v zahradě Baťovy vily ve Zlíně. (Grand Prix – velká cena zlínského festivalu je určena osobnostem,

které mají zásluhy v oblasti rozvoje kinematografie, zejména – i když ne výhradně – pro děti a mládež; mohou ji získat nejen herci či režiséři, ale také organizátoři festivalů, producenti, televizní dramaturgové a zástupci dalších filmových profesí.) Letos osmdesátiletý kanadský producent a distributor Demers jezdí na zlínský festival pravidelně téměř 50 let, v roce 2006 byl členem hlavní poroty. Ve své tvorbě se zaměřuje především na děti a mládež. Podstatná část

jeho profesního života je spjata s Českou republikou, konkrétně se jmény Břetislava Pojara a Vojtěcha Jasného, se kterým se přátelí (u Pojara už bohužel musíme říct přátelil) a spolupracuje (spolupracoval) již od odchodu českého režiséra do exilu. *Vojtěch Jasný* bude ve Zlíně také mezi prvními gratulanty, kteří Demersovi po blahopřejí. Slavný český režisér na festival jezdí také téměř pravidelně, ani letos tu nebude chybět.

red

26. ročník festivalu českých filmů Finále Plzeň

Finále už není „pouze“ festivalem českých filmů – podruhé byl letos součástí akce takzvaný ZOOM, tentokrát zaměřený na Německo. K vidění tak byly zajímavé filmy ze země našich sousedů a přijeli i zajímaví němečtí tvůrci.

Ale nejen oni. K zastížení v Plzni byla prakticky celá česká filmová špička od dokumentaristů přes tvůrce filmů hraných až po autory snímků a snímeků krátkých a animovaných. Jmenovat je všechny by zabralo hodně místa, omezme se tedy na subjektivní výběr. Pěťasedmdesátiny tu oslavil Jiří Menzel, jehož téměř úplnou filmovou retrospektivu festival uvedl a pod širým nebem instaloval i velice zajímavou, pečlivě uspo-

řádanou výstavu nazvanou Rozmarná léta Jiřího Menzela. Za nemocného nestora českých filmových režisérů Jiřího Krejčíka přijel nestor českých filmových publicistů a kritiků – téměř devadesátiletý Antonín J. Liehm. Setkání s ním patřilo k tomu nejdokladnějšímu, co bylo lze v Plzni zažít. A dál: narozeniny na festivalu osobně slavili i režisér Juraj Jakubisko a spisovatel, dramatik a scenárista Pavel Kohout (přijel v doprovodu své man-

želky, spisovatelky, dramaticky a scenáristky Jeleny Mašíkové a u jednoho filmu ho doprovodil i prozaik, básník, dramatik a dramaturg Alexandr Kliment). Za hvězdu (ovšem nesmírně sympaticky vystupující) byl během festivalu Rick McCallum, předseda mezinárodní poroty hraných filmů, mimo jiné producent série o mladém Indiana Jonesovi či Hvězdných válek. Režisér Václav Táborský představil svoji další knihu – Točo-

Václav Táborský podepisuje svoji knihu

Antonín J. Liehm

David Vondráček s cenou AČFK

Jiří Menzel je stále štramák

Robert Sedláček

Věra Čáslavská

Dagmar Smržová s Jiřím Láskou

Neúplná porota soutěže hraných filmů; zleva Christian Schwchow, Rick McCallum, Zuzana Mistríková a Radim Špaček. Chybí Zornitsa Sophia

Zuzana Mistríková a Rick McCallum během tiskové konference s porotou

Programová koordinátorka festivalu Eva Košařová

man a lidožrouti. Přehlídku svých dokumentů v západních Čechách uváděli Vít Klusák a Filip Remunda, Olga Sommerová přijela s hrdinkou svého filmu Věra 68 Věrou Čáslavskou, Dagmar Smržová zase s protagonistou svého snímku Otázky pana Lásky Jirkou Láskou a Helena Třeštíková se svojí dcerou a producentkou Hankou. Zazpíval a četl zde například Vlasta Třešňák, autorské čtení absolvoval také Jaroslav Rudiš. Cenu za režisérku Miru Fornay přebírala její maminka. A svůj nový snímek Jako nikdy v Plzni představil režisér Zdeněk Tyc. To ale opravdu jenom namátkou. K tomu jedna perlička: na jediný večer bylo zpřístupněno legendární kino Elektra – a všichni jsme viděli, o jak nádherný prostor film v Plzni přišel. Festival dále připomněl nehynoucí filmové zásluhy Ester Krumbachové, ukázal připravovaný projekt České televize, Pavla Kosatíka a Roberta Sedláčka České století (podle všeho bude vynikající!), Zuzana Piussi uvedla dokument Od Fica do Fica, Silvie Dymáková film Šmejdi, Simona Babčáková debatovala s Robertem Sedláčkem o „filmech svých let“, v sympatickém

světě se uvedla i slovenská filmově-televizní odbornice Zuzana Mistríková, v porotě s ní mimo jiné usedl i režisér Radim Špaček. A fotoportréty nejvýznamnějších osobností Finále i letos tvořil fotograf Ivan Vala.

K výsledkům. Zlatého ledňáčka za nejlepší hraný film získali tvůrci opusu Můj pes Killer (Mira Fornay), za nejlepší herecký výkon byl oceněn Adam Mihál za roli v tomto snímku. Zlatého ledňáčka v kategorii dokumentů si odnesla Olga Sommerová za Věru 68, Zvláštní ocenění poroty ve stejné kategorii patří Dagmar Smržové za dokument Otázky pana Lásky. Ceny Václava a Dagmar Táborských přebírali Vít Klusák (Život a smrt v Tanvaldu; spoluautor filmu Filip Remunda už nesplňoval věkový limit pro udělení ceny) a Olga Špátová (Největší přání). Cenu studentské poroty získali Richard Řeřicha (Don'T Stop) a Dagmar Smržová (Otázky pana Lásky). Divácky nejúspěšnějším snímkem se stal film Davida Ondříčka Ve stínu a Výroční ocenění Asociace českých filmových klubů přebíral David Vondráček za dokumentární film Láska v hrobě.

Takhle se svým psem v Plzni tančila módní návrhářka Ivana Follová

Následující mozaika výňatků z rozhovorů z festivalového Zpravodaje chce alespoň trochu připomenout významné hosty a atmosféru letošního ročníku Finále.

Jiří Menzel

S čím máte spojený festival Finále?

Dostal jsem tu dvakrát cenu. Za Rozmarné léto to byl sud piva a prasečí hlava; to si do dnes dobře pamatuji, taky z toho mám nějaké fotky. Druhou cenu jsem tu obdržel už po Listopadu za film Skřivanci na niti. A jsem rád, to jistě.

Jezdíte na festivaly rád?

Víte, obecně tyhle filmařské sešlosti moc ne-

žeru, člověk tam přijede, něco řekne, opakuje se... Ale letos jsem se do Plzně těšil, mám tu retrospektivu a je tu i výstava, kterou organizuje moje žena. To je pro mě pocta.

Podílel jste se nějak na výběru filmů do vaší plzeňské retrospektivy?

Ne, do takových věcí nezasahuji. Jsem ale rád, že moje filmy stále chce někdo vidět. Za žádný svůj snímek se nestydím. Některé se mi třeba moc nepovedly, ale nikdy

nemám pocit, že bych měl svoji přehlídku jakkoliv cenzurovat.

Juraj Jakubisko

Pane režisére, vy jste spojený s úplnými začátky festivalu Finále Plzeň!

Dostal jsem vůbec první cenu, která byla na Finále udělena. Porota se tenkrát rozhodovala mezi mým filmem Zbehovia a pútnici a filmem Všichni dobří rodáci Vojtěcha Jasného. Porotci se velmi hádali a organizátoři tehdy říkali, že finanční ocenění spojené s cenou se nemůže rozdělit. Nakonec nám ale tu částku stejně rozdělili.

Manželé Juraj a Deána Jakubiskovi

Co obecně soudíte o filmových cenách?

Myslím si, že mají význam jenom pro mladé tvůrce. V naší generaci tomu tak bylo – všechny ceny pro nás jako mladinké filmaře byly důležité. Uvědomovali jsme si u nich, že se někdo na naše filmy dívá a něco v nich objevuje. Taková věc zavazuje: další film chcete udělat ještě lepší. U starých tvůrců už to takhle nefunguje.

Pavel Kohout

Vaše německá a rakouská televizní tvorba u nás není příliš známá; co byste rád vypíchl z programu letošního ročníku Finále?

Cokoliv, za vším si stojím. Mám rád třeba snímek Smyčka, hlavní roli tu hraje Ondřej Kavan. Komunistického papaláše měl původně hrát Jiří Bartoška, ale tomu nestálo za to se dát ostříhat do fazony padesátých let, takže zaskočil Jaromír Hanzlík.

Co vám naopak v programu chybí?

Mám velký smutek z toho, že v Plzni nebude promítnuta moje režijní verze Procházka Ucha, fenomenálního filmu, který byl dvacet let v trezoru. V Německu jsem natočil jeho remake s hvězdami jihoněmecké televize a divadla a s vynikajícím výkonem Pavla Landovského v jedné z významných rolí. Těšil jsem se, že tenhle film bude v Plzni uveden, ale, bohužel, rodina Jana Procházky, konkrétně jeho dcera Iva, to zmařila – odmítla dát německé televizi ZDF písemný souhlas k nekomerční projekci na Finále. Neumím pochopit, proč dcera zakázaného autora prakticky zakazuje jeho film

znovu, a to člověku, který jej kdysi zpřístupnil světu sedm let předtím, než se dostal z pražského trezoru.

Rick McCallum

Dva roky žijete v Česku, koneckonců vaše manželka je Češka. Podle svých slov u nás hledáte nové talenty. Má jich Česko hodně?

Ano, samozřejmě. Kdyby tomu tak nebylo, asi bych v Česku ani nebyl. Když se podíváme na technickou stránku, filmové odborníky, herce a nabídku lokací, je Česko srovnatelné s nejvyspělejšími zeměmi světa. Nabízí se tu to samé, co poskytuje například Londýn, Los Angeles nebo Sydney.

Projevuje se to i v kvalitě nových českých filmů?

Ano, bez debaty. Víte, evropští filmaři mají v současnosti starost, jak podat i kontroverzní téma zábavným způsobem. Země ve střední a východní Evropě se musejí obracet ke koprodukcím. I tady na Finále je vytvořena platforma k setkávání a debatám o možných partnerstvích. Tím se můžeme i my podílet na vzniku filmů, a to po technické stránce i finančně. Zatím jsme na začátku. Nejdrive jsme vyráběli malé komedie, postupně se dostáváme k seriózním dramatům.

Radim Špaček

Vypadá to, že vám je Finále sympatické!

Velmi, tenhle festival mám rád. Soutěž přitom není to nejdůležitější, takové akce slouží především k propagaci filmu u diváků. V tomhle má Finále Plzeň nezastupitelnou roli. Nepamatuji si přesně, kdy jsem byl na tomhle festivalu poprvé, ale určitě to bylo záhy po jeho obnovení po Listopadu 1989. Především v 90. letech jsem sem pak jezdil často. Vždycky tu panovala skvělá atmosféra. Skvělé je už to, že se festival koná mimo Prahu. Člověk vypadne z pracovního stereotypu, potká se s lidmi a navíc dohání divácké resty. V Plzni jsem třeba poprvé viděl kompletní retrospektivu filmů Larse von Triera! Na plzeňské Finále mám jen ty nejlepší vzpomínky, je tu vždycky perfektní parta, sympatičtí organizátoři... Zkrátka skvělé.

To tedy pamatujete ještě starou dobrou Elektru...

Pamatuji, vždycky byla příjemným místem k setkávání. To, co se s ní stalo, je katastrofa. Nedávno jsem byl v Plzni, kde jsem kamarádům pouštěl Pouta, a na Americké ulici jsme hledali Elektru. Nemohl jsem věřit, jak dnes vypadá a co v ní je. Byl jsem z toho nešťastný. Nejsem žádný milovník multiplexů a tak je mi vždycky líto, když „skončí“ takový prostor jako Elektra.

Zuzana Piussi

Snímek Od Fica do Fica, pokud vím, má na Slovensku potíže s uváděním v kinech.

Kina ho nevzala, tak putoval na internet, kde byl ke shlédnutí za směšný poplatek 1,40 eur. K tomu jedna srandovná záležitost. Všichni věděli, že film vznikl prakticky bez jakékoliv finanční podpory, tak jsme chtěli, aby se nám alespoň část vložených prostředků vrátila. Nepřešlo ani pět hodin od zavěšení na internet a už ho všichni kradli. Vlastně je to obraz současného Slovenska, vizitka naší občanské společnosti.

Silvie Dymáková

Co s vámi dělá zájem o vaši osobu po uvedení filmu Šmejdi? Jako televizní redaktorka jste zvyklá stát za kamerou, nikoliv před ní.

Jsem ráda, že se na to ptáte, tuhle otázku mi nikdo nepokládá. Je to náročné. Zrovna včera jsem měla takovou krizi, že jsem zvažovala, zda do Plzně vůbec jet. Pořád někde jezdím, otázky jsou stejné, já říkám stejné věci. Jsem ráda, že s lidmi můžu mluvit, ale v takovém množství je to náročné, navíc šoféruji, málo spím, každých deset minut mi zvoní v souvislosti s filmem telefon. Je to tedy opravdu těžké. Musím si odpočinout, protože mi v jednu chvíli začalo vypovídat službu i tělo.

Slovenská filmařka Zuzana Piussi byla za dokument nasnímaný skrytou kamerou trestně stíhána. Myslíte, že se něco podobného může stát i vám?

Může se to stát. Bude-li někdo cítit tu potřebu, ať to udělá, na to má právo. Nemám strach. V počátcích práce na filmu jsem si myslela, že nechám tváře nafilmovaných prodejců tak, jak jsou, po konzultaci s právníky jsme je ale rozostřili, aby nebyla zavdána příčina k žalobě pro porušení ochrany osobních údajů. Kdyby to někdo napadl před uvedením filmu, hrozilo vydání předběžného opatření, které by mohlo zabránit filmu v distribuci. I tak se může stát, že přijde nějaké trestní oznámení. Počítám i s touto variantou.

Filip Remunda a Vít Klusák

Co říkáte tomu, že v Plzni můžete předvést téměř všechny svoje filmy?

V. K.: Tahle nabídka nás samotné překvapila, až zaskočila, nepřipadáme si na to, že bychom měli přijímat ceny a mít retrospektivy. Možná si na nás vzpomněli proto, že Filip slaví letos jubileum. (smích)

F. R.: Jubileum slaví především naše spolupráce! Na profesionální úrovni spolu děláme už deset let.

V. K.: Tahle retrospektiva nám ovšem udělala radost a přiměla nás trochu se prohrabat naší

Vít Klusák a Filip Remunda s autory Filmového týdeníku Českého rozhlasu – Vltava Josefem Vomáčkou a Tomášem Pilátem

společnou filmografií. Něco už za sebou máme, deset let je deset let – Český sen se natáčel v roce 2003.

F. R.: A ještě před tím, to je asi dvanáct let, jsme spolu byli v Bosně. Během téhle cesty jsme natočili film *Vánoce v Bosně*.

Takže vás Plzeň přiměla trochu zabilancovat, je to tak?

V. K.: Přesně tak. Plzeňská retrospektiva je perfektní příležitostí poohlédnout se za tím, co jsme spolu dělali. Vyhrabali jsme tak řadu filmů, i studentských.

Pánové, váš dokument *Český mír* zahajoval Finále před dvěma lety; s vaší aktuální re-

trospektivou je to důkaz toho, že si vás v Plzni váží!

V. K.: To promítání provázely tehdy určité problémy a napjaté momenty. Na zahajovací projekci byli i různí místní politici a někteří byli z filmu natolik rozčilení, že to „neudělalo úplně dobrou náladu“.

F. R.: Po projekci za námi přišli nějací pánové a řekli nám: přijďte k našemu stolu, my už se tam hodinu hádáme, pojdte to ukončit. Ten náš film vzbudil skutečně velké emoce.

Jiří Menzel provází po výstavě v Kopeckého sadech v Plzni

Rick McCallum v obležení krasavic ze štábu festivalu

Tomáš Pilát

Kino Elektra během programu Pecha Kucha Night

Letní filmová škola: snímky ze zlaté éry Hollywoodu, živá hudba k němým filmům, půlnoční delikatesy

Letošní Letní filmová škola v Uherském Hradišti se uskuteční od 26. července do 3. srpna. Program opět vytvoří šest základních sekcí, které vyvážené pokryjí všechna festivalová témata.

Fokus se zaměří na obsáhlý profil jedné národní kinematografie, kterou představí od němé éry po dnešek a přinese i medailony jejích nejvýznamnějších tvůrců. *Inventura* je věnována „archivním“ sekcím, *Spektrum* pokryje trendy, témata i osobnosti současného filmu a *Visegradský horizont* se bude zabývat žánry, osobnostmi i tématy středoevropského prostoru. Snímky, které Asociace českých filmových klubů uvedla či uvede do distribuce, zkapituluje sekce *AČFK uvádí* a *Zvláštní uvedení* přinese ojedinělé a tematicky výjimečné tituly historie.

Zlatá éra Hollywoodu

V sekci Filmová čítanka, která soustavně mapuje významná období, hnutí či žánry filmové historie, se bude LFŠ letos věnovat období, kterému se říká Zlatá éra Hollywoodu. Nejde jen o úsek kinematografie vymezený zhruba lety 1930-1945, ale především o období největší slávy dokonale funkčního systému výroby a distribuce filmů, který Hollywood umožnil světovou dominanci. Rozsáhlá sekce je sestavena z filmů, které dokumentují kvalitu a různé aspekty studiového systému, a zároveň dbá na to, aby představila jeho největší tvůrce, hvězdy

a žánry. Tuto sekci doplní cyklus přednášek a výstava unikátních fotografií Lette Valeska Souhvězdí Hollywoodu.

Z filmu *Gone With the Wind* (Jih proti Severu, 1939)

Film a živá hudba

Populární sekce němých filmů s živým hudebním doprovodem bude letos věnována tvorbě českého rodáka Georga Wilhelma Pabsta. Pabstovy němé snímky se vyznačují silným důrazem na psychologii postav, v jeho případech zejména ženských hrdinek v těžkých životních situacích (v hlavních rolích jeho filmů se objevují dobové herecké ikony jako Greta Garbo, Asta Nielsenová či

Louise Brooksová). Silně sociálně kritické filmy ovlivněné realismem, kammerspielem a tzv. novou věcností (například *Pandořina skříňka*, *Ulička, kde není radosti* nebo *Záhady lidské duše*), vynesly Pabstovi v období Výmarské republiky respekt a dodnes patří ke klasikám světové kinematografie. Všechny Pabstovy filmy budou opatřeny nově zkomponovanými živými hudebními doprovody.

Půlnoční delikatesy: Nesnesitelná hladovost nebytí

Letošní výběr půlnočních laskomin bude opravdu „maso“ a zároveň přinese zábavu pro hlavy opravdu otevřené – ústředním tématem nočních projekcí totiž budou zombie. Z obrovského množství zombie filmů vzniklých v rámci tohoto subžánru od 30. let minulého století bylo vybráno osm snímků, které divákům nastíní tematickou různorodost, myšlenkovou hloubku i schopnost kritické reflexe dané doby. Ve výběru se objeví nejen ikonické zombie filmy (*Úsvit mrtvých* George A. Romera, *Zombi 2* Lucia Fulciho), ale také snímky, které kánon tohoto subžánru různým způsobem narušují (explozivní zombie komedie *Živí mrtví*

Petera Jacksona, existenciálně-erotická zombie romance *Dellamorte, Dellamorte* Michele Soaviho).

Rok 1933 – nástup fašismu

Události, ke kterým před osmdesáti lety došlo v Německu a které měly za několik let uvrhnout svět do války, se pochopitelně odrazily i na filmovém plátně. A víc než to – film jako médium byl od počátku jedním z hlavních nástrojů nacistické ideologie a filmy například Hanse Steinhoffa, Veita Harlana či Leni Riefenstahlové důsledně (a mnohdy velmi obratně) šířily lež o árijské nadřazenosti a nepřátelích Německa. Sekce, věnovaná tomuto výročí, se snaží představit různé tváře soudobé angažované produkce a vedle filmových titulů přinese i bohatý doprovodný program, mapující mimo jiné i pohled současných německých historiků na toto období.

Generační trojboj (nejen) českého filmu

Etablovaní režiséři střední generace točící film za filmem, debutanti vstupující do profesionálního života a konečně studenti, kteří se na startovní čáru teprve chystají... Letošní Letní filmová škola v rámci tří sekcí (Studentské filmy, Visegrad debut, Novinky Visegrádu) nabídne komplexní pohled na (nejen) domácí filmovou scénu a vytvoří také prostor k vzájemné diskusi a předávání zkušeností tří generací filmových tvůrců.

Hosté

Do Uherského Hradiště jsou opět pozváni zahraniční filmaři zvůčných jmen. *Pedro Costa* (1959) je nejvýznamnějším portugalským

ským tvůrcem střední generace a jedním z nejocetovanějších režisérů uměleckých filmů současné světové kinematografie (říká se mu „Samuel Beckett současného filmu“). Je držitelem ceny a nominací z prestižních světových festivalů (Cannes, Benátky, Locarno) a může se pochlubit i nominací na Zlatý globus. Nekompromisní styl na po-

Pedro Costa

mezí hraného filmu a dokumentu, soustavné mapování odvrácené tváře Lisabonu či dokonalá znalost dějin kinematografie a filmových vzorů (Murnau, Straub, Godard) – to vše činí z Costy ikonu pro všechny milovníky filmu, zvláště autorského.

Jeden z nejslavnějších současných skladatelů filmové hudby *Jan A. P. Kaczmarek* (1953) je umělecky činný od konce 70. let minulého století. Po vytvoření hudby k několika filmům v rodném Polsku odešel

v roce 1989 do USA, kde zkomponoval své nejdůležitější soundtracky. Jako skladatel filmové hudby spolupracoval s takovými režiséřskými veličinami, jako jsou Agnieszka Holland nebo Lasse Hallström. Jeho dosavadním tvůrčím vrcholem je hudba ke snímku Marka Forstera *Hledání Země Nezemě*, za kterou byl v roce 2004 oceněn Oscarem.

Christian Petzold (1960) v současné době jednoznačně udává směr současné německé kinematografii; dosud natočil šest celovečerních filmů, které byly uvedeny a oceňovány na předních světových festivalech (Berlín, Benátky) a jeho zatím nejnovější snímek *Barbara* se stal německým kandidátem vyslaným do boje o Oscara za neanglicky mluvený film. Výrazné obrazové kompozice, funkční minimalismus, silná psychologizace postav a výjimečné ženské hrdinky – to vše jsou základní znaky autorského stylu tohoto významného evropského režiséra.

Jedním z největších génů českého filmu je *Vojtěch Jasný* (1925). Jeho snímky pravidelně bodovaly na festivalu v Cannes a jeho opus magnum *Všichni dobří rodáci* dodnes patří ke klenotům české i světové kinematografie. Po natočení několika vrcholných filmů v rodném Československu a následné emigraci tvořil Jasný v Rakousku, Německu, Jugoslávii a poté i v USA a Kanadě. Pro celou jeho tvorbu je typický cit pro mravní řád, výjimečná empatie k lidem, zvířatům i krajině, dar mimořádně působivého poetického vidění. Součástí retrospektivy bude i výstava Jasného fotografií.

Bližší informace o LFŠ:

www.lfs.cz, www.acfk.cz

red

AniFilm a AniFest 2013 – opět proti sobě

Čtvrtý ročník Mezinárodního festivalu animovaného filmu AniFilm v Třeboni představil všechny letošní hvězdy a soutěžní filmy a předal ceny. Adolfu Bornovi za celoživotní přínos animované tvorbě a Michaela Pavlátové za šíření dobrého jména českého filmu v zahraničí. „Já šířím ráda,“ komentovala cenu ministerstva kultury režisérka. „I když mi přátelé často říkají: prosím tě, už nešij. Ale chvíli ještě budu.“

Děti, sáhněte si na ministra!

Festivalový víkend hostil zajímavé návštěvy. Na slavnostním zahájení „zaskočil“ za strnického kolegu Karla Schwarzenberga (který se účastnil rodinného pohřbu) Miroslav Kalousek a dlužno dodat, že na filmové scéně se neztratil. Modérátora večera Tomáše Měcháčka se sice neopomněl přetpat, zda letos přiznal daně, ten ho

ovšem na oplátku zahrnul slušnou „kulturní vlnou“, když vyzval dětský sbor: „Děti, pojďte si sáhnout na ministra!“ Sáhly si. Mezi favority v celovečerní sekci byl kromě francouzského *Dne vran* a amerického *Takový nádherný den* i pozoruhodný britský snímek o Grahamu Chapmanovi, členu slavné skupiny Monty Python, *Autobiografie jednoho lháře: Nepravdivý příběh Grahama Chapmana* – který by neměl uniknout pozornosti případných distributorů. Břítý portrét komika, jenž tajil závislost na alkoholu, a přiznával homosexualitu, a který zemřel v osmačtyřiceti letech na rakovinu hrtanu, je díky neuvěřitelným 17 animačním technikám, archivním záběrům a eroticky odvážným scénám mimořádnou podívanou. Ostatně, nenechal si ji ujít ani Karel Schwarzenberg, jenž svou účastí ozdobil jeho první soutěžní projekci.

Že šlo o událost, potvrzovala také dlouhá fronta diváků před kinem, z níž se dovnitř dostalo jen něco přes polovinu. „Škoda, že tu Graham není. Máme ale pro vás překvapení,“ pravil jeden z tvůrců filmu Jeff Simpson a promítl na plátno záběr na Chapmanův náhrobek s cedulí „Sorry, I can't be with you tonight. G.“ (Odpusťte, dnes večer nemohu být s vámi. G.). Většinu celovečerních filmů charakterizoval vytříbený výtvarný cit, český reprezentant (Kozí příběh se sýrem) tu svým humpoláckým humorem a hodně průměrnou animací působil tak trochu jako trabant mezi limuzínami.

Kam s nimi?

V mezinárodní soutěži krátkých filmů převažovala vážná témata nad veselými, časté byly experimenty s vizuální formou. Přesto

některé snímky ukázaly, že stačí jednoduchý, leč nosný nápad, a na plátně vykouzlí opravdovou diváckou radost. Ať už to byla argentinská hříčka s žárovkami Luminaris, holandská odysea s mobilními operátory Čekejte, prosím... nebo česká Ralley Kampa Petřín, svěží závod dětských hraček-autíček v reálném prostředí pražského parku a ulic se sportovním komentářem Jaromíra Bosáka. V konkurenci obstály i další dva krátké české příspěvky: Tramvaj Michaely Pavlátové a Pandy Matúše Vizára (jež nás mimochodem budou reprezentovat i v sekci Cinéfondation v Cannes).

Letos se opakovaly i některé divácké stesky, že málokterý ze zajímavých celovečerních filmů se posléze objeví v kině. „Český trh je malý. Vše je otázkou nákladů a očekávatelné návštěvnosti filmu,“ vysvětluje Petr Slavík ze Cinemartu neochotu distributorů jít do rizika nákupu festivalových titulů. Na animované filmy mají v kinech „monopol“ DreamWorks a Pixar, evropským produkcím zbývají malé šance. „Jsou spíš výzvou pro menší

distributory, jako je u nás Aerofilms nebo AČFK,“ míní Slavík a připomíná, že z minulých ročníků festivalu uspělo v kinech Trio z Belleville, o Iluzionistu už byl menší zájem. Z letošního ročníku míří do kin také jediný zahraniční titul: Neuověřitelná dobrodružství Tada Stonese, jde ovšem o nepříliš nápaditý příběh kopírující motivy z různých dobrodružných filmů, mimo jiné o Indianu Jonesovi.

Dva konkurenti na malé české scéně

Letošní rozpočet Ani filmu činí osm milionů korun, zhruba třetinou přispívá stát, o zbytek se dělí město Třeboň (300 tisíc korun) a sponzoři v čele s ČEZ. „Ideální to úplně není,“ přiznává producent Ani filmu Tomáš Rychecký. „Bylo by dobré, kdyby se každý ze zmíněných podílel na osmi až devíti milionech aspoň třetinou.“

Neprospívá tomu ani fakt, že už několik let existují vedle sebe nesmyslně dvě přehlídky, Ani filmu předchází teplický AniFest. Na smíření obou týmů, jež by vrátilo na scénu

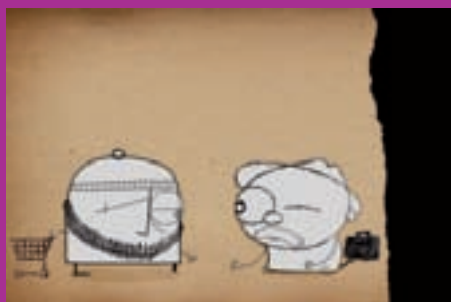
jediný festival a netřásl dále finance, energii lidí a účast filmařů, to ale ani po letošku nevypadá. „Měli jsme v minulých letech několik schůzek,“ říká Tomáš Rychecký. „Poslední loni před Vánoci, kdy to vypadalo nadějně. Jednali jsme s organizátory AniFestu o návrhu smlouvy, jež byla příslibem spojení akcí. Šéf teplické přehlídky ji ale nakonec nepodepsal. Tím to pro nás skončilo.“ Že si obě party asi těžko porozumí, dokládá i Jaromír Hník, šéf AniFestu, který tvrdí: „K návrhu jsme měli značné připomínky, jež třeba ostří odmítli akceptovat. Chceme ale dál po skončení Ani filmu jednat.“ Snad je tedy výmluvnějším faktem to, že zatímco Ani film hodlá příští rok pokračovat, Jaromír Hník další ročník teplické přehlídky nepotvrdil. A mnohé naznačují i čísla – zatímco AniFest vidělo letos 12 tisíc lidí, Ani film hlásil bez tisíce stejný počet už v půli přehlídky...

*Jana Podskalská,
s laskavým svolením autorky článku
přetištěno z Deníku*

Fotografie z vítězných filmů Ani filmu 2013

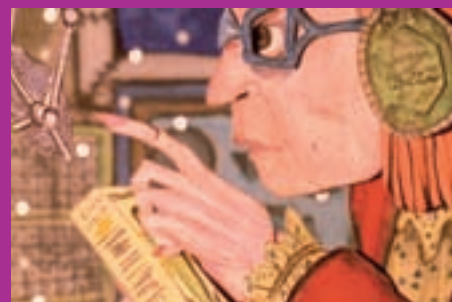
Čekejte, prosím

Cizinec

Den vran

Městečko velkých

Otec

Pandy

Takový nádherný den

Theodor Pištěk a Oliver Stone si přijedou pro Křišťálový glóbus

Na přelomu června a července se v Karlových Varech sejdou filmaři z domova i ze světa; ve dnech 28. 6. – 7. 7. se zde uskuteční 48. ročník Mezinárodního filmového festivalu. V době uzávěrky tohoto čísla jsou známy pouze některé informace o programu a hostech, výběr filmů pro soutěžní sekce, pro Horizonty i další teprve probíhá.

Agnieszka Hollandová v čele poroty

Prezidentkou hlavní poroty bude proslulá polská scenáristka a režisérka Agnieszka Hollandová, filmařka s hlubokým vztahem k české kultuře, jejíž tři filmy byly nominovány na Oscara za nejlepší zahraniční film. Ke své účasti v porotě říká: „Vždycky jsem měla problém s principem soutěže v umění, a to je důvod, proč jsem se většinou zdráhala stát se porotkyní. Je tolik věcí, které mohou ovlivnit rozhodování – člověk vidí filmy v jiné náladě, v jiné denní době, jako první nebo až šestý v řadě, před obědem nebo po něm! Přesto jsem si nedokázala nechat uniknout příležitost pomoci objevit nové filmy v Karlových Varech. Zde je zcela jiný výběr, otevřenější a nečekanější než na velkých festivalech, sestavovaný s velkou citlivostí, která je mi blízká. Takže opravdu doufám, že všichni – celá porota – si to užijeme. Je pro mne poctou předsedat porotě Mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary.“ Cesta varšavské rodačky k filmové práci vedla přes studia na pražské FAMU, kterou navštěvovala v pohnutém závěru šedesátých let (absolvovala v roce 1971). Zažila vzrušenou atmosféru Pražského jara 1968, sovětskou okupaci a poznala řadu osobností, které se později staly symbolem boje za českou svobodu a demokracii. Jako asistentka režie pracovala s velikány polské kinematografie Andrzejem Wajdou a Krzysztofem Zanussi. Její celovečerní debut Venkovští herci (1980) se stal jedním z klíčových titulů takzvaného „kina morálního neklidu“. Metafora na tehdejší politickou situaci v Polsku získala na Mezinárodním filmovém festivalu v Cannes v roce 1980 Cenu mezinárodní kritiky.

Po vyhlášení výjimečného stavu v Polsku odchází Hollandová do emigrace. I zde se věnuje ožehavým společensko-politickým a morálně naléhavým tématům současnosti i nedávné minulosti. Snímek o osudech židovských žen za 2. světové války Hořká sklizeň (1985) natočený v německé produkci jí vynáší první oscarovou nominaci na nejlepší zahraniční film. Ve filmu Jak zabít kněze (1988) se inspiruje osudy duchovního Jerzyho Popieluszky, umučeného polskou tajnou policií, její snad nejznámější snímek Evropa, Evropa (1990) vypráví vzrušující příběh židovského chlapce, jemuž se podařilo přežít jak stalinské represe, tak výcvik v elitním nacistickém táboře. Příběh byl nominován na Oscara pro nejlepší zahraniční

film a v této kategorii získal Zlatý Globus. Díky mezinárodně uznávaným kvalitám režisérky jsou snímky Agnieszky Hollandové pravidelně uváděny na světových festivalech, a sama filmařka pracuje s předními světovými herci – například Leonardo DiCaprio a David Thewlis v biografickém dramatu Úplné zatmění (1995), nebo Albert Finney, Jennifer Jason Leighová a Ben Chaplin v romantickém dramatu Washingtonovo náměstí (Washington Square, 1997). K židovské tematice, která se prolíná celou její tvorbou, se vrátila i ve filmu V temnotě (In Darkness, 2011), který byl opět nominován na Oscara za nejlepší zahraniční film. Holland se pracovně vrací se i do České republiky. Zde vytvořila velký třídílný seriál v produkci HBO Hořící keř (2013). Vysoce emotivní drama, věnované okolnostem upálení Jana Palacha, jehož byla režisérka v době studií svědkem, patří k filmovým událostem roku.

Křišťálové globy pro významné světové tvůrce

Jako každoročně i letos festival ocení významné domácí i zahraniční tvůrce.

Křišťálový globus za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii převezme akademický malíř a výtvarník kostýmů, Theodor Pištěk. Kmenový spolupracovník režiséra Miloše Formana má ve své filmografii více než stovku titulů, na nichž se podílel jako kostýmní nebo filmový výtvarník. K filmu ho nasměrovala další velká osobnost české kinematografie, režisér František Vlácil, který jej přizval k práci na filmu Holubice (1960). Pištěk spolupracoval na Vlácilových nejdůležitějších filmech Marketa Lazarová (1967) a Údolí včel (1967). Spolupráce s Formanem mu pak vynesla i nejprestižnější světová ocenění. Theodor Pištěk je držitelem Oscara za návrhy kostýmů k filmu Amadeus (1984), za návrhy kostýmů k dalšímu Formanovu snímku Valmont (1989) získává francouzského Césara a je nominován na Oscara.

Pro Křišťálový globus za mimořádný umělecký přínos přijede také americký scenárista, režisér a producent, trojnásobný držitel Oscara Oliver Stone. Tento tvůrce představuje v kontextu současné americké i světové kinematografie osobnost, která se zcela vymyká tradičním hodnotícím měřítkům. Píše, režíruje i produkuje filmy, které zaujímají všechny polohy autorského spektra – od tradičních příběhů, až po velmi pro-

vokativní, v nichž se často dotýká palčivých společenských a politických problémů nejen své země.

Podobně jako pro tisíce Američanů znamenalo i pro Olivera Stonea bojové nasazení ve Vietnamu nejen vážné zranění, ale především traumatizující zkušenost. Po návratu z Vietnamu se zapsal na New York University's Film School a ještě jako student poprvé zpracoval vietnamské téma v krátkém filmu Last Year In Vietnam (1971). Než došlo k realizaci titulu, který Olivera Stona proslavil, dočkal se ocenění jako scenárista, když získal Zlatý globus a Oscara za scénář k filmu Alana Parkera Půlnoční expres (1978). Postupně napsal další kultovní snímky – především Zjizvenou tvář (1983), kterou natočil Brian De Palma a Rok draka (1985), který realizoval Michael Cimino.

Po dlouhých peripetiích mohl konečně natočit svůj film o občanské válce v malé stře-doamerické zemi, Salvador (1986), a první vietnamský opus Četa (1986) a dočkat se velkého úspěchu. Film byl nominován na 8 Oscarů a bodoval ve 4 kategoriích, mimo jiné pro nejlepší film a nejlepší režii. Dramatické válečné zkušenosti zpracoval také v dalším úspěšném filmu Narozen 4. července (1989), za nějž získal svého druhého Oscara za nejlepší režii. Volnou vietnamskou trilogii pak uzavřel snímkem Nebe a země (1993). Pro své filmy Oliver Stone hledal i další vzrušující inspirační zdroje.

Do nesmlouvavých zákonů finančního světa nechal nahlédnout ve filmu Wall Street (1987 – Oscar pro Michaela Douglase za nejlepší mužský herecký výkon v hlavní roli) a jeho volném pokračování Wall Street: Peníze nikdy nespí (Wall Street: Money Never Sleeps, 2010); pohled na americký sport řízený velkými korporacemi přináší snímek Vítězové a poražení (1999) s Al Pacinem. V historickém velkofilmu Alexander Veliký (2004) zmapoval život i legendu jedné z nejvýraznějších postav světové historie, odvážného a neúprosného dobyvatele. Stoneovy filmové verze se dočkala i jedna z nejtragičtějších událostí novodobé americké historie ve filmu World Trade Center (2006).

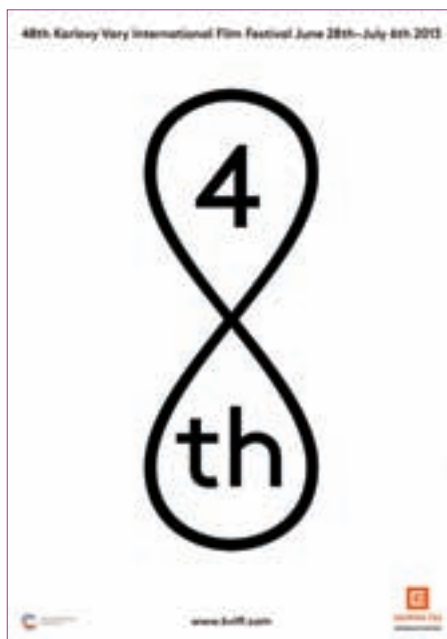
Karlovarský festival připravil v rámci 48. ročníku trojrozměrný portrét tohoto mimořádného filmaře. Jako scenáristu jej představí ve filmu Zjizvená tvář. Budou uvedeny dva díly z jeho nového dokumentárního cyklu The Untold History of the United States. Právě tomuto projektu věnoval Oliver Stone v posledních

pěti letech největší úsilí. Dokument se zaměřuje na společenské události, které ve své době byly ze strany médií podceněny, ale přesto zásadním způsobem utvářely jedinečnou a komplexní americkou historii v průběhu 20. století. Třetím titulem bude historický velkofilm Alexander Veliký v nové autorské podobě. Konečnou čtvrtou, znovu upravenou verzi připravuje Oliver Stone pro rok 2014 a její současnou podobu budou mít návštěvníci MFF KV možnost vidět jako první v Evropě!

Světová premiéra digitalizovaných Rodáků

V roce 2011 inicioval Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary dlouhodobý projekt – digitální restaurování zásadních snímků československé kinematografie. Prvním filmem, jehož digitálně restaurovaná kopie byla ve slavnostní premiéře uvedena v rámci festivalu, se stala Vlácilova Marketa Lazarová. Na základě obrovského ohlasu, který tato akce měla, vznikla Nadace České bijáky, která se stala finančním garantem celého projektu. Na akci se spolu s Nadací České bijáky podílí také Ministerstvo kultury a Národní filmový archiv. Společným cílem je postupně digitalizovat a díky tomu uchovat tituly domácího zlatého fondu. V roce 2012 měla světovou premiéru digitálně restaurovaná kopie filmu Miloše Formana Hoří, má panenko. V současné době má Nadace České bijáky uzavřenou smlouvu s Národním filmovým archivem na zrestaurování 12 významných českých filmů.

Pro letošní rok byl k slavnostnímu uvedení

Oficiální plakát 48. ročníku Mezinárodního festivalu v Karlových Varech

vybrán další z klíčových titulů československé kinematografie, moravská saga scenáristy a režiséra Vojtěcha Jasného Všichni dobří rodáci. Snímek je mimořádnou, myšlenkově silnou i emotivní výpovědí o osudech lidí autorova rodného kraje v pohnutých poválečných letech i období posilující komunistické diktatury, kdy jim život připravoval skutečnou prověrku jejich mravní pevnosti a víry. Jasného film, na dvacet let uvržený do cenzurních trezorů, v sobě spojuje sílu vyprávěného příběhu s nezapomenutelnými hereckými výkony. Film bude uveden

v sobotu 29. června 2013 ve Velkém sále hotelu Thermal.

Festival ve znamení Borderline Films

Karlovarský festival představí kompletní tvorbu uznávaného kolektivu amerických nezávislých tvůrců. Deset let poté, co studenti filmu z newyorské univerzity Antonio Campos, Sean Durkin a Josh Mond založili produkční společnost Borderline Films, patří trio nerozlučných přátel k obdivovaným nezávislým filmařům, jejichž snímky byly k vidění na desítkách filmových festivalů. „Borderline Films: Prvních deset let“ představuje vůbec první ucelenou přehlídku věnovanou mladíkům z této newyorské produkční společnosti.

Trojice filmařů střídajících se v úlohách autora, režiséra a producenta získala světové uznání svými stylizovanými a originálními filmy pohyblivými se na hranici dělicí umění od komerce (odtud název uskupení). Přehlídku zahájí krátký snímek Buy It Now (2005), za který Antonio Campos získal cenu v Cannes. Jako vůbec první tvůrci představení na MFF KV budou mít navíc možnost promítnout publiku tři filmy svých oblíbených režisérů, kteří trio Borderline Films zásadním způsobem ovlivnili.

V rámci 48. MFF KV se také uskuteční master class, na němž se s trojicí tvůrců budou moci setkat novináři, zájemci z řad filmové veřejnosti i návštěvníci festivalu. Seana, Antonia a Joshe, kteří se během posledních let stali vzory pro mnoho začínajících nezávislých filmařů, do Karlových Varů doprovodí hned několik herců a stálých členů štábu.

red

VÝSTAVA V KINĚ SVĚTOZOR PŘEDSTAVÍ VŠECHNY FILMOVÉ PLAKÁTY KÁJI SAUDKA

Nejvýznamnější český komiksový tvůrce Kája Saudek se výrazně zapsal také do dějin české kinematografie. Nezaměnitelný rukopis učinil z tvůrce výtvarného pojetí filmů *Kdo chce zabít Jessii?* (1966) a *Čtyři vraždy stačí, drahoušku* (1971) jednoho z nej-

populárnějších autorů filmových plakátů. Nadcházející výstava v kině Světozor poprvé mapuje celou Saudkovou tvorbu v tomto žánru, a to včetně mnoha návrhů, které nedošly realizace. Díky přímému srovnání realizovaných a nerealizovaných plakátů jsou často dobře patrné zásahy cenzury, která dusila Saudkovu tvorbu zejména po roce 1971. Vernisáž výstavy proběhla 23. května od 18 hodin za osobní přítomnosti paní Johany Saudkové, manželky autora. Ve foyer Kina Světozor budou Saudkovy plakáty k vidění do 31. července. Výstavu doprovodí vydání kompletního katalogu

Výstavním cyklem *Zlatá éra českého filmového plakátu* filmová galanterie Terryho ponožky dlouhodobě připomíná význam českého výtvarného plakátu. 19. pokračo-

vání cyklu, věnované Kájovi Saudkovi, doprovodí vydání kompletního 32 stránkového katalogu všech Saudkových návrhů v limitované edici 500 kusů. Terryho Ponožky katalog připravily ve spolupráci s Galerií Mona Lisa. „Sehnat podklady pro publikaci, která vyčerpávajícím způsobem dokumentuje tvorbu Káji Saudka na poli filmových plakátů, nebylo jednoduché. Jsem rád, že se to podařilo,“ komentuje vydání katalogu kurátor Terryho ponožek Pavel Rajčan.

Na Slovensku se udělovaly výroční tvůrčí ceny IGRIC

Výroční národní tvůrčí ceny IGRIC 2013 Slovenského filmového svazu, Unie slovenských televizních tvůrců a Literárního fondu za audiovizuální tvorbu loňského roku 2012 byly uděleny v dubnu v bratislavském kině Lumière.

IGRIC za hranou filmovou tvorbu (distribuční filmy): Ján Ďuriš za kameru ve filmu *7 dní hříchu* rež. Jiřího Chlumského; tvůrčí prémie za hranou filmovou tvorbu: Iveta Grófová za režii filmu *Až do města Aš* a Juraj Krásnohorský za režii filmu *Tygrí ve městě*. IGRIC za televizní dramatickou tvorbu: Jozef Puškáš za námět a scénář filmu *Dušíčky seniorů* (režie Stanislav Párnický).

Tvůrčí prémie za televizní dramatickou tvorbu: Yvonne Vávrová za režii filmu *Náhradní matka* z cyklu *Filmoviedky*, Karol Vošátka za režii filmu *Noční trezor*.

IGRIC za filmovou a televizní dokumentární tvorbu: Pavol Korec za režii filmu *Exponáty aneb příběhy z kláštera*; tvůrčí prémie za filmovou a televizní dokumentární tvorbu: Dušan Trančík za režii filmu *Hodina dějepisu*, Marek Šulík a Jana Bučka za režii filmu *Zvonky štěstí*.

IGRIC za animovanou tvorbu: Ondrej Rudavský za scénář, režii, kameru a animaci filmu *Měsíc*; tvůrčí prémie za animovanou tvorbu: Michaela Čopíková a Veronika Obertová za režii filmu *O lásce nepoznané*, Julia Kolenáková za režii filmu *Kufr*.

IGRIC za ženský herecký výkon ve filmu nebo televizi: Soňa Norisová za postavu Jitky ve filmu *Ve stínu* (režie David Ondříček); tvůrčí prémie za herecký výkon ve filmu nebo televizi: Vica Kerekes za postavu Agnes ve filmu *7 dní hříchu* (režie Jiří Chlumský), Emília Vášáryová za postavu Amálie ve filmu *Dušíčky seniorů* (režie Stanislav Párnický).

IGRIC za mužský herecký výkon ve filmu nebo televizi: Marián Slovák za postavu pri-

máře Hanky ve filmu *Zrazení* (režie Martin Kákoš); tvůrčí prémie za herecký výkon ve filmu nebo v televizním díle: Attila Mokos za postavu Brachtla ve filmu *7 dní hříchu* (rež. Jiří Chlumský), Ivan Romančík za postavu Gerža ve filmu *Dušíčky seniorů* (režie Stanislav Párnický).

Z projevu Štefana Vraštiaka na slavnostním předávání cen IGRIC 2013

Igric je najstaršia filmová cena udeľovaná na Slovensku. Prvé Ceny Igric boli vyhlásené pred 46 rokmi, 18. 12. 1967, ďalšie v rokoch 1968 a 1969. Pre politické postoje slovenského FITEZu (Filmový a televízny zväz), ktorý ceny udeľoval, k augustu 1968 a nekompromisné stanoviská pri oceňovaní slovenských filmárov, bol FITEZ v roku 1970 Federálnym ministerstvom vnútra zakázaný a udeľovanie Igricov zrušené. V roku 1993 bolo obnovené.

Pripomeňme, že v rokoch 1967 – 2013 získalo 100 Igricov 83 najvýznamnejších slovenských filmárov a hercov za 81 filmov a diel s audiovizuálnou tematikou.

Najviac, štyri Igrice získal Martin Šulík, po tri Martin Slivka a Juraj Jakubisko.

Po dva 11 osobností slovenskej audiovizie. 24 nositeľov Igrica pozerá na nás z neba.

Do súťaže o Ceny Igric 2013 bol prihlásený spolu 77 diel, udelených 6 Igricov a 20 tvorivých premií.

V roku 2012 bolo do slovenských kín uvedených rekordný počet 18 celovečerných slovenských, aj koprodukčných filmov, od roku 1993 je to 127 celovečerných filmov, z toho 57 hraných, 21 dokumentárnych a 49

koprodukčných s minoritným slovenským finančným podielom na výrobe filmu. Rekordný v histórii po roku 1945 bol aj počet premiér v kinách – 226.

Na slovenské – aj koprodukčné slovenské filmy prišlo do slovenských kín v roku 2012 – 90 830, z vyše troch miliónov divákov, tržby za slovenské filmy boli 693 028 euro. A toho roku sme už videli v kinách – do konca mája – 12 premiér celovečerných filmov. Rekordný rok 2012 bude zrejme prekonaný. Kvantitu sme už dosiahli, teraz pôjde o zvýšenie kvality a výraznejší divácky záujem o slovenské filmy v slovenských kinách.

Ceny slovenské filmové kritiky

– V kategórii slovenský dlhometrážny hraný film pro kina, ktorý měl premiéru v r. 2012: *Až do města Aš* (r. Iveta Grófová)

– v kategórii slovenský celovečerní dokumentární film, který měl premiéru v kinech v r. 2012; ex aequo: *Od Fica do Fica* (r. Zuzana Piusi) a *Zvonky štěstí* (r. Marek Šulík, Jana Bučka)

– v kategórii filmová kritika a publicistika: Peter Nágel, ředitel MFF ArtFilmFest Trenčianske Teplice/Trenčín

– v kategórii nejlepší zahraniční film v slovenských kinech r. 2012 *Rozchod Nadera a Simin* (Irán, 2011, r. Asghar Farhadi)

Cena slovenských filmových novinářů byla udělena: Asociaci slovenských filmových klubů – distribuční společnosti, která uvedla do slovenských kín v roce 2012 nejlepší zahraniční filmy, a filmu *Rozchod Nadera a Simin* (Irán, 2011, r. Asghar Farhadi)

Filmový publicista Štefan Vraštiak získal cenu Ministerstva kultury SR za celoživotní dílo

Slovenské ministerstvo kultury každoročně uděluje ocenění za významný konkrétní čin v uplynulém roce, za celoživotní dílo nebo za přínos v různých oblastech umění. Mezi oceněnými osobnostmi je letos i dlouholetý pracovník Slovenského filmového ústavu (SFÚ), jeho někdejší ředitel Štefan Vraštiak, který cenu ministra převzal za celoživotní přínos slovenské kinematografii.

Štefan Vraštiak mimo jiné soustavně sleduje českou kinematografii i dění na naší filmové scéně, účastní se filmových akcí v ČR a také publicisticky se českému filmu věnuje. K jeho osobnosti se obsáhleji vrátíme v příštím čísle Synchronu.

ZUZANA MISTRÍKOVÁ: POMOHLI NÁM ČEŠTÍ PRODUCENTI

Sympatická mediální odbornice a producentka Zuzana Mistríková byla letos na Finále Plzeň členkou mezinárodní poroty soutěže celovečerních hraných a animovaných filmů. Původně divadelní dramaturgyně za sebou má práci v mnoha důležitých institucích, radách a médiích, jako poradkyně působila nebo působí na nejvyšších (i vládních) místech. Navíc může posloužit jako nádherný příklad propojení české a slovenské kinematografie. V Plzni se v porotě potkala mimo jiné i s Radimem Špačkem, na jehož připravovaném filmu Místa se podílí jako koproducentka.

Radim toto vaše setkání ohodnotil jako vtipné...

Spolupráce s Radimem – a producenty jeho filmu Vratislavem Slajerem a Petrem Bílkem – je pro nás příjemná, velmi otevřená a bezpečná. Spolu se sestrou jsme do oblasti producentství přešli z ranku distribuce, touhle cestou nás krásně převedli Ondřej Trojan a jeho společnost THA. S nimi jsme se podíleli na filmu Občanský průkaz a na snímku Zdeňka Tyce Jako nikdy. Všichni zmínění producenti jsou skvělí a zkušené odborníci.

Jak na Finále Plzeň fungovala porota jako celek?

Přestože byla složená z lidí z různých koutů Evropy (pokud můžeme pana předsedu považovat už za tak trochu domestikovaného v Evropě), všichni jsme si – z hlediska vnímání filmu, jeho síly a fungování na diváka – dobře rozuměli.

Rick McCallum je velká producerská hvězda, navenek působí velmi sympaticky. Je takový i jako kolega, předseda poroty?

Je. Hezky se s ním povídá. Jednou nám líčil porotu, které byl členem, a která při závěrečném hodnocení jednala jedenáct hodin. Tak tohle nás naštěstí nepotkalo.

Jak vy osobně hodnotíte českou filmovou tvorbu posledního roku?

Asi nebudu první, kdo řekne, že ten rok nepatřil k nejsilnějším. Neznamená to ale, že se neobjevují i zajímavé a inspirativní zážitosti. V soutěži na Finále ale nejsou všechny natočené filmy, takže hodnotit rok jako celek z plzeňského hlediska není zcela fér.

Máte za to, že Slovenská kinematografie za sebou má lepší rok?

Myslím si, že na Slovensku se ještě jednotlivé roky moc srovnávat nedají. Změny k dobrému, které se ve slovenském filmu udály za posledních deset let, přičemž filmový fond vznikl před třemi lety, se projeví tak za tři, čtyři léta. Pracuje se na filmech, které už svých počátků vznikaly za existence tohoto audiovizuálního fondu, tedy v jiných podmínkách financování.

Řekla jste, že na Slovensku nám tak trochu závidíte Finále Plzeň jako bilanční přehlídku českých filmů, protože tam žádná taková přehlídka slovenských filmů neexistuje. Jsou nějaké tendence ji založit?

Tyhle snahy se odvíjejí od stavu slovenské kinematografie za posledních dvacet let. Už tu v minulosti byly, například Slovenská fil-

mová a televizní akademie se snažila takové buď roční nebo dvouleté přehlídky pořádat. Problém byl v tom, že když během roku vzniknou dva, tři filmy, nemá taková přehlídka v tomto smyslu význam. Na půdě Akademie jsme přemýšleli o tom, že bychom pořádali podobné akce vždy před výročními cenami Slnko v sieti, které se u nás udělují jednou za dva roky.

My si zatím povídáme o českém filmu a o slovenském filmu, ale naše kinematografie jsou velmi úzce propojené...

I z tohoto úhlu pohledu je důležité, že v Česku vznikl kinematografický fond. Na diskusi, kterou nedávno zorganizoval časopis Cinepur, jsem mluvila o našem slovenském fondu a o tom, že slovenská kinematografie z hlediska své kapacity a prostředí, ve kterém působí, bude vždy velmi otevřená vůči okolním státům. Jen tak mohou vznikat náročnější projekty, které by na půdě samostatné slovenské kinematografie nikdy nevznikly. Své zraky tak budeme čím dál víc upírat nejen k Česku a zemím Visegradu, ale třeba i k Rakousku. Tady je velmi důležitá právě spolupráce jednotlivých fondů.

Tomáš Pilát,

přetiskeno ze Zpravodaje Finále Plzeň 2013

Literární akademie
SOUKROMÁ VYSOKÁ ŠKOLA
JOSEFA ŠKVORECKÉHO V PRAZE

Vysoká škola
MÚZICKÝCH UMENÍ
V BRATISLAVĚ

POŘADAJÍ
mezinárodní konferenci

AUTOR • VIZE • MEZE

TELEVIZE

DVĚ SEKCE:
1. KONFRONTACE: AUTORSKÉ PŘÍSTUPY
2. KONTEXT: HISTORIE - TEORIE

9. a 10. 10. 2013
v Městské knihovně v Praze

28. a 29. 11. 2013
na Filmové a televizní fakultě VŠMU v Bratislavě

Generální a mediální partner

Zemřel kameraman Juraj Šajmovič

Opustil nás jeden z nejvýznamnějších kameramanů druhé poloviny 20. století Juraj Šajmovič. Narodil se 27. dubna 1932 v Piešťanech na Slovensku, podstatnou část svého života strávil v Česku. Za svou dlouholetou filmovou práci sklidil mnohá prestižní ocenění. Jako kameraman se podepsal například pod filmy Malostranské povídky, Můj obchod se psy a další. V českém filmovém světě se Šajmovič proslavil zejména úspěšnými televizními seriály Sanitka a Dobrodružství kriminalistiky. Za snímek Golet v údolí, odehrávající se v osadě chasidů na tehdejší Podkarpatské Rusi, obdržel v roce 1995 Českého lva. V roce 2004 vydal knihu fotografií Duch času představující jeho fotografickou tvorbu z let 1950 až 2003, od poloviny devadesátých let se věnoval i malbě.

Juraj Šajmovič se také účastnil práce poroty cen Filmového a televizního svazu TRILOBIT. Jeho vidění a postoje byly vždy

pro práci porotců a celkové hodnocení velkým přínosem.

K osobnosti a tvorbě Juraje Šajmoviče se

vrátíme v příštím čísle článkem filmového historika Jana Svobody.

red

Odešel redaktor Literárních novin Alexander Lukeš

V pouhých čtyřiašedesáti letech zemřel Alexander Lukeš, redaktor Literárních novin, dramaturg a scenárista Filmového studia Barrandov a pedagog.

Vystudoval fakultu žurnalistiky na Karlově univerzitě v Praze.

Podílel se na mnoha dokumentech, na filmech Balada pro banditu, Srdečný pozdrav ze zeměkoule, Ta chvíle, ten okamžik, Sny o Zambezi, Devět kruhů pekla, Tísňové volání, Profesori za školou, Můj přítel d'Artagnan či TV inscenaci Jsi krásná zabý-

vající se osudem zdravotních sester v tyfem zamořeném Terezíně. Se zmíněným scénářem souvisí kniha Svatý týden v Terezíně. Jako herec se mohl kupříkladu v televizní inscenaci Křtiny.

Poslední mohykán slavné televizní éry zábavných pořadů Ivo Paukert

Opustil nás režisér Ivo Paukert, zemřel 4. dubna 2013. Do vědomí televizních diváků se zapsal především jako autor mnoha desítek zábavných a hudebních pořadů. V Československé a posléze České televizi jich vytvořil desítky.

V polovině padesátých let minulého století vystudoval režii na FAMU, zde také natočil své první krátké filmy. Jeho doménou se však staly televizní zábavné pořady. Po studiích začínal v ostravském studiu, kde byl vůbec prvním režisérem (v letech 1956-1958). Politické prověrky mu ale koncem padesátých let znemožnily další práci v médiích a pět let musel pracovat v dělnických povoláních, mj. jako tesař a soustružník. V uvolněné atmosféře šedesátých let se mohl vrátit do televize, v roce 1963 se stal režisérem Hlavní redakce zábavných pořadů Čs. televize v Praze. Těžištěm Paukertovy tvorby se staly hlavně hudební pořady, zviditelňoval a podporoval v televizi např. divadlo Semafor – režíroval televizní přenosy jeho představení. Byl také autorem původních pořadů a medailonů populárních zpěváků (např. Karla Gotta, Yvetty Simonové, Waldemara Matušky), podílel se na tvorbě televizních Silvestrů.

Spolupráce Ivo Paukerta s Waldemarem Ma-

tuškou vyvrcholila v sedmdesátých letech v úspěšném cyklu Dobrý večer s Waldemarem, vytvořil také mimořádně úspěšný a dlouhodobě populární soutěžní pořad Videostop, který se na televizních obrazovkách udržel patnáct let (1985-2000). Režíroval i televizní inscenace, dodnes se některé jeho komedie reprizují (Sardinky aneb život jedné rodinky, 1986), rovněž oblíbené byly seriály, např. Pletky paní operetky, 1981. V devadesátých letech se Ivo Paukert věnoval zejména retrospektivním pořadům, např. Hovory H ještě po dvaceti letech (1990) nebo V Praze bejvávalo blaze (1992). Realizoval i úspěšný cyklus

Proč bychom se nebavili, když nám Pánbůh archiv dal (1997). Několik let režíroval předávání cen TýTý; v roce 2000 pak v rámci tohoto pořadu sám vstoupil do Síně slávy televizní tvorby. Paukert získal i další četná ocenění, například Cenu Českého literárního fondu nebo Cenu FITES. V televizi se jako režisér uplatnil naposledy v roce 2001 při práci na talkshow Na kus řeči s Miroslavem Donutem. Měl široký záběr nejen profesních, ale i osobních zájmů: miloval vážnou hudbu, výtvarné umění, rád cestoval a věnoval se sportu.

„Patřil k posledním mohykánům slavné televizní éry zábavných pořadů. Byl součástí režisérské elity, kde byli například i Zdeněk Podskalský, Jaromír Vašta, Ján Roháč. Paukert byl poslední z této generace, který ještě před šesti, sedmi lety naplno pracoval,“ řekl někdejší Paukertův televizní šéf Ivo Mathé.

red

ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY

na účet: č.ú. 26831021/0100

Prosíme do zprávy pro příjemce napsat tiskacím písmem celé jméno a poznámku ČP (členský příspěvek) a letopočet, kterého roku se platba týká (např. Jan Novák ČP/2012). Platbu je možné provést bankovním převodem nebo složenkou.

VÝŠE ROČNÍHO ČLENSKÉHO PŘÍSPĚVKU

VĚK / ČÁSTKA 0 – 65 let / 600,- Kč 66 – výše / 300,- Kč

Schváleno na Valné hromadě FITESu dne 12. 4. 2012

TECHNICKÉ POŽADAVKY PRO DODÁNÍ INZERÁTU:

tiskové pdf s ořezovými značkami

barevný inzerát CMYK

rozlišení 300 dpi

Pokud bude inzerát na spad, vždy přidat + 5 mm na každé straně (např. 1 : 1 A4 = 210 x 297 mm - spad + 5 mm = 220 x 307 mm).

CENÍK INZERCE V SYNCHRONU

		CENA
obálka: barva	1. strana – ucho	30 000 Kč
	1. strana – zápatí	25 000 Kč
	2. strana	20 000 Kč
	3. strana	18 000 Kč
	4. strana (zadní)	25 000 Kč
	plakát 1 strana	15 000 Kč
	plakát 2 stránky	25 000 Kč
in: plakát	1 stránka	15 000 Kč
	2 stránky	25 000 Kč
	1/2 stránky	10 000 Kč
	1/3 stránky	8 500 Kč
	1/4 stránky	7 000 Kč
	1 strana článek + foto	10 000 Kč
	2 strany článek + foto	18 000 Kč
in: článek + foto	1 stránka A4	10 000 Kč
	2 stránky A4	18 000 Kč
	1/2 stránky A4	5.000,-
	1/3 stránky A4	4.000,-
	1/4 stránky A4	3.000,-
vklad – kartička:	jednostranná	oboustranná
	1 stránka A4	10 000 Kč 15 000 Kč
	2 stránky A4	15 000 Kč 22 000 Kč
	1/2 stránky	8 000 Kč 12 000 Kč
	1/3 stránky	7 000 Kč 10 500 Kč
	1/4 stránky	6 000 Kč 9 000 Kč

OPAKOVANÁ INZERCE – SLEVY:

opakování inzerce 2x – sleva 7 %,
opakování inzerce 3x – sleva 12 %,
opakování inzerce vícekrát – dle dohody
Individuálně řešíme i možnosti barteru,
maximálně do výše 1/2 ceny inzerce.

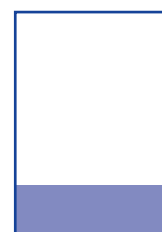
KONTAKT PRO INZERCÍ:

Zdena Čermáková,
produkce@fites.cz,
tel.: 724 216 657

Obálka

1. strana - ucho

1. strana - zápatí

2. strana

3. strana

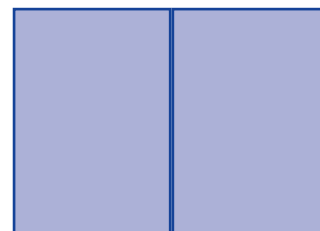

4. strana

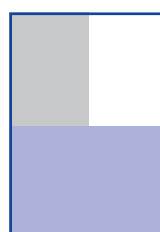
Vnitřek

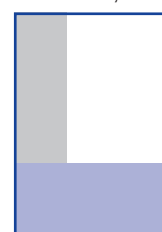
1 strana

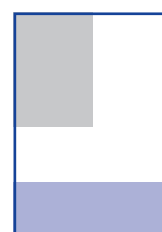
2 strany

1/2 strany na výšku
nebo na šířku

1/3 strany na výšku
nebo na šířku

1/4 strany na výšku
nebo na šířku

ČINNOST A AKTIVITY FITESu PODPORUJÍ:

www.rwe.cz

Vápenka Čertovy schody a.s.

www.lhoist.cz

MINISTERSTVO
KULTURY

www.mkcr.cz

www.ceskatelive.cz

www.ruckl.cz

www.zamecky-dvur.cz

www.vseradice.cz

www.naostrove.cz

ENERGIE ČESKÉHO FILMU

Jak se krotí krokodýli; Raftáci; Účastníci zájezdu; Grandhotel; Bestiář; Gympl; Medvídek; Nejkrásnější hádanka; Tobruk; O rodičích a dětech; Nestyda; Líbáš jako Bůh; Oko ve zdi; 3 sezóny v pekle; Katka; Ženy v pokušení; Kuky se vrací; Nickyho rodina; Román pro muže; HLAVA – RUCÉ – SRDCE; Odcházení; Čertova nevěsta; Muži v naději; Ve stínu; Signál; Soukromý vesmír; Líbáš jako ďábel; 7 dní hříchů; Země česká, domov Tvůj!; Revival; Klauni; Něžné vlny; Fulmaya, děvčátko s tenkýma nohama; Zuzana Michnová – Jsem slavná, tak akorát